Թ. ՏԱՐԻ 2537 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ՀՐՈՏԻՑ 4384 9 ՅՈՒԼԻՍ 1892 27 ԶԻԼՀԻՃԷ 1309 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան [illegible]		150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9/21 ՅՈՒԼԻՍ 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ԵՒ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿՔ

Համաճարակներու ժամանակ ամենէն աւելի տղայք հոգածութեան կարօտ են· զի առողջապահական պատուէրները չեն հասկնար, և եթէ իրենք իրենց մնան, ամեն զգուշութիւն մի կողմ կրնան թողուլ։ Եթէ չափահասներն անգամ այսպիսի պարագայից մէջ իրենք զիրենք չեն կրնար կառավարել և սխալներ կը գործեն որք զարմանք կը պատճառեն բժշկին, ո՛րչափ աւելի տղայք ենթակայ են տարրական զգուշութեան կանոններուն միտ չդնելու։ Եւ եթէ տան մը մէջ գտնուող քանի մը տղաքներու հոգն այսպիսի պարագայից մէջ կրնայ լրջօրէն զբաղեցնել ծնողքը կամ պաշտպաններն, ո՛րչափ աւելի քանի մը հարիւր տղայոց համախմբում մը պէտք է խիստ հսկողութեան ներքեւ առնուի թէ հանրային մարմնոյ և թէ ի մասնաւորի թաղային իշխանութեանց և ուսուցչական դասուն կողմէ։

Տղայոց համախմբումէն յառաջ եկած վտանգներն են՝ սրահներու կամ դասարաններու մէջ ապականեալ օդ շնչելու անպատեհութիւնը, կարեաց տեղերու անմաքրութիւնը, տղայոց դիւրագրգիռ կազմուածին մտաւոր և ֆիզիքական ծանր ճնշման ներքեւ դրուիլն, զբօսանքի ժամանակ արեւու տակ մնալու կամ մեծաքանակ փոշի կուլ տալու երկիւղն, և այնպիսի ջուրեր խմելու վտանգն որք ընդհանրապէս զգուշալի են, և մանաւանդ երբ օդին մէջ պակաս չեն հիւանդութեան սերմեր։

Մեր վարժարանաց մէջ տղայք սովորական ժամանակներ առողջապահութեան վրայ մեծ գաղափար չեն ստանար։ Թաղային վարժարանաց մեծագոյն մասին մէջ առողջապահութեան կանոնաւոր դասախօսութիւնը շքայլութիւն համարուած է։ Ծնողքներն անգամ չեն պահանջեր։ Ծնողաց սովորաբար խնդրած ուսմունք են քիչ մը հայերէնէ զատ թուրքերէն և ֆրանսերէն լեզուներ, թուաբանութիւն, տոմարակալութիւն և գեղեցիկ գիր։ Կրօնական ուսում ընդհանրապէս կը խնդրուի ծնողաց կողմէ։ Թո՛ղ թէ շատ դպրոցներու մէջ այս տարերք յապագային օգտակար ըլլալու կերպով չեն աւանդուիր, իբրեւ շքայլութիւն համարուածներուն բնաւ հոգ չի տարուիր, և այս վերջնոց մէկն է Առողջապահութիւն։ Ծնողաց անտարբերութեան հետ միանալով թաղականաց կծծութիւնը, խելացի գործ համարուած է այս ծախքը զեղչել շատ մը ելմտացոյցներէ։ Համաճարակներու ժամանակ, կրկնապէս պէտք է ուրեմն զգոյշ գտնուիլ վարժարանաց առողջական պայմաններուն, զի աշակերտներն իրենք մեծ բան չեն գիտեր այն մասին։

Ինչպէս երեկի թուով ծանուցինք, կրթական նախարարութիւնն իւր իրաւասութեան ներքեւ գտնուող Մէքթէպի իպթիտայիէներուն (նախակրթարանք) շրջաբերական մը ղրկած է, որով կարգ մը զգուշական միջոցներ կը պատուիրէ արդի տաք եղանակին համար։ Կ. Պոլիս և շրջակայք բարեբախտապէս զերծ են երկիւղալի համաճարակներէ· բայց ո՛չ միայն ամառուան տաքերը կարգ մը զգուշութիւններ պարտաւոր կը կացուցանեն, այլ և չէ կարելի մոռնալ Հնտախտի Լրոց գլուխն որ ամեն օր կ'երեւի լրագրաց արտաքին բաժնին, ներքին բաժնին և հեռագրական բաժնին մէջ, և յորմէ կը հասկցուի թէ մեզ դրացի երկրի մը մէջ ամեն օր հարիւրաւոր անձեր զոհ կ'երթան նոյն համաճարակին։ Կ. Պոլսոյ բնակիչք, ամեն վստահութիւն տածելով հանդերձ կայս. կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն վրայ, հանրային և անհատական մաքրութեան մասին պարտականութիւններ ունին զորս անպատիժ չեն կրնար զանց առնել։ Հանրային կրթութեան նախարարը պետական նախակրթարանաց մէջ ի գործ դրուելիք միջոցները կը թուէ, որք յոյժ բանաւոր են, և տարակոյս չունինք թէ ազգային նախակրթական և միջնակարգ, թաղային թէ մասնաւոր վարժարանաց մէջ նոյնպիսի տնօրէնութիւնք ոչ նուազ խնամով ի գործ պիտի դրուին։ Ինչ որ Վսեմ. նախարարը կը պատուիրէ դպրոցներու օդի մաքրութեան, կարեաց տեղերու հականեխման, ջուրերու զտման, մտաւոր աշխատութեանց թեթեւացման, չափաւոր զբօսանաց, տղայոց անձնական մաքրութեան, և յարակից նիւթոց վրայ, ամենայն իմաստութեամբ խորհուած բաներ են, բժշկական գիտողութեանց և պատուիրանաց համաձայն, և տարակոյս չունինք թէ ո՛չ միայն մահմետական այլ և ուրիշ ամեն հասարակութեանց վարժարաններու տնօրէնութիւնք նոյն պատուէրներու միտ կը դնեն։ Զանցառութիւն ցուցուած տեղեր նոյն իսկ ծնողք կրնան դատախազ կանգնիլ. զի եթէ առաւօտ և երեկոյ կրնան հսկել իրենց զաւակաց առողջութեան վրայ, ոչ նուազ հոգածու պէտք է լինին գիտնալու թէ ցերեկուան մեծագոյն մասն, օրուան ամենէն վտանգաւոր մասն, ո՛ւր և ի՛նչպիսի պայմաններու մէջ կ'անցունեն։ Վսեմ. նախարարը մասնաւոր ուշադրութեան արժանի կը տեսնէ խճողեալ միջավայրերու և անձուկ թաղերու մէջ գտնուող նախնական վարժարաններն, որք մաքուր օդ ընդունելու բաւական դիւրութիւն չունին, եւ զուրկ են ընդարձակ զբօսավայրերէ ուր տղայք կարենան կազդուրուիլ։ Այսպիսի վարժարանաց դասախօսութիւնները բոլորովին դադրեցնել կը յանձնարարէ, ընդհանրապէս ամեն նախակրթարանաց աշխատութեանց ժամերու զեղչ մը կատարելով։ Այս պատուէրք անշուշտ տեղային պահանջմանց համեմատ պիտի գործադրուին. զի կան թաղեր կամ գիւղեր որոց վարժարանք շատ օդասուն դիրքի վրայ են, և աշակերտք ծառերու տակ զբօսնելու ընդարձակ միջոց ունին։ Բայց արդէն տարեկան արձակուրդի ժամանակ է, և քննութիւնները փութացնելով և աշակերտաց քանի մը օր առաջ ազատութիւն շնորհելով չենք կարծեր որ ուսմանց ընթացքը խանգարուի։

Վսեմ. նախարարն հարկ կը համարի նաեւ պատուիրել որ աշակերտք չծեծուին, չճնշուին, չնեղուին, չվախցուին, «զի այս բաներ ամեն ժամանակ արգելեալ, այլ մանաւանդ այսպիսի պարագայից մէջ պատժելի յանցանքներ են դպրոցներու տնօրէնութեանց և ուսուցչաց կողմէ»։ Կը ցաւինք ըսել թէ մերթ ընդ մերթ աշակերտաց գանակոծման ցաւալի լուրեր կը հասնին մեզ ինչ ինչ թաղերէ և գիւղերէ, ուր կառավարչին կամ վարժապետին ընթացքէն խրախուսեալ, տղաքներն ալ զիրար կը ծեծեն, մանաւանդ մեծերն ու պզտիկները, թաղեր և գիւղեր ուր իբրեւ սկզբունք ընդունուած է թէ պզտիկ տղայք մեծերէն պիտի ծեծուին, մինչեւ որ իրենք ալ իրենց կարգին իրենցմէ պզտիկները ծեծեն օրին մէկն։ Ի հարկին կարելի է մանրամասնութեանց մէջ մտնել և յատուկ անուններ իսկ յիշել։ Բայց առ այժմ աւելորդ է։ Եթէ բացառիկ ազգարարութիւն մը պէտք է այնպիսեաց, ահաւասիկ կուտայ Հանրային կրթութեան Վսեմ. նախարարն, իպթիտայիէ նախակրթարաններու տնօրէնութեանց ուղղեալ շրջաբերականաւն։ Այն վարժապետք իսկ «որոց ձեռքը չէ չորնիլ», պէտք է միանգամ ընդ միշտ համոզուին թէ իրենք վարժապետ ըլլալու ֆիզիքական և բարոյական առաջին պայմանին կը թերանան, որ է՝ ինքզինք զսպել գիտնալ։ Գաղափարք և զգացմունք այսօր այնչափ բարեկցած են որ իբրեւ անհաւատալի առասպել կը թուին այն հայ ծնողք որ իրենց տղայքը վարժապետին կը յանձնեն եղեր «Միսը քեզ, ոսկորն ինձ» ըսելով։ Ամենէն անզգայ, ամենէն տգէտ կարծուած հայ ծնողքն անգամ այսօր չընդունիր որ իւր տղայն դպրոցի մէջ ծեծ ուտէ վարժապետէն, դասատուէն, կամ այն մեծ տղոցմէն որք նոյն դպրոցը մտնելնէն ի վեր զարմանալի կերպիւ վարժուած են զիրար գանակոծելու։ Որովհետեւ գանակոծութիւնն այսօր ո՛չ թէ մանկավարժական մեթոտ այլ Պատժական Օրէնքով նախատեսեալ յանցանք մը նկատուած է թէ ազգային և թէ պետական շրջանակի մէջ, վարժապետք և ուսուցիչք զգոյշ պէտք է լինին, անպատեհ դիրք մէջ չգտնուելու և իրենց վրայ ծանր պատասխանատուութիւն չհրաւիրելու համար, որ ամեն տեսակէտով, անձնական թէ ազգային տեսակէտով, անփափաքելի է անշուշտ։ Վարժապետք ոմանք կրնան խորհիլ թէ այս պայմանաց մէջ իրենց ի վաղուց անտի գիտցած և ի գործ դրած արհեստը դժուարացած է մեծապէս։ Հակառակը չենք պնդեր· բայց քանի որ կան ու կը պատրաստուին նոր ոգւով կրթուած դաստիարակներ որք կը յայտարարեն թէ կարելի է առանց ծեծի տղայք կրթել, այն հին-գլուխ վարժապետներուն, վերակացուներուն, կառավարիչներուն և դասատուներուն այլ եւս հաց չի մնար իրենց հինաւուրց արհեստին մէջ, եթէ մանկավարժական մեթոտներու հիմնական փոփոխում մ'ընելու և մարդու որդւոց հետ մարդկօրէն վարուելու պէտքը չզգան միանգամ ընդ միշտ։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ
ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութիւնն իւր երկոտասաներորդ շրջանը բոլորելուն առթիւ պարտք կը համարի համառօտ տեղեկութիւն մը տալ իւր վարժարանի վիճակին և անոր արդեանց վրայ։

Վարժարանը կը հետեւի բարձրագոյն նախակրթարանի ընթացքին, որոյ յայտագիրը ներկայացուեցաւ Ուսումնական Խորհրդոյ Պատուարժան Ատենապետին, կրթական Տեսուչ Էֆէնտիին և այլ պաշտօնական մի քանի հմուտ անձնաւորութեանց, որոնք յայտարարեցին թէ այդ յայտագիր լիովին կը բաւէ ժամանակիս պահանջմանց համեմատ ընտիր վարժուհիներ պատրաստելու։

Վարժարանիս աշակերտուհեաց թիւը այժմ բարձրացած է 110ի որոց 60էն աւելին ձրիավարժ են· ասոնցմէ 12ը գիշերօթիկ են, որոց ամեն պիտոյքն ընկերութիւնս կը հոգայ։ Ձրի կընդունուին միայն այն աղջկունք որոց ծնողք կամ պաշտպանք կը փափաքին իրենց զաւակը վարժուհի ընել և այս նպատակաւ պատրաստուած պայմանագիրը կ'ստորագրեն։ Այսպէս առաջին օրէն աշակերտուհին լրջօրէն կըմբռնէ իւր պարտաւորութեանց մեծութիւնը, յարատեւ աշխատութեամբ կը դիմէ դէպ յառաջադրեալ նպատակն· մեծ գրգիռ մ'է մանաւանդ նախորդ սանուհիներու բարի օրինակը և յաջողութիւնը, որոց լուրերն ամեն կողմերէն կը հասնին ի վարժարան։

Ընկերութիւնս գաւառներու մէջ իր սանուհեաց ունեցած յաջողութիւնը կը պարտի այն բարոյական և տոկուն դաստիարակութեան, որուն մասնաւոր խնամք կը տարուի, որով կը դիւրանայ անոնց համար գաւառներու չարքաշ կեանքը։

Ընկերութիւնս ունեցած է ցարդ քսան երկու վարժուհիներ, որոնք հետեւեալներն են·

1։ Օր. Մարիամ Ճէլալեան՝ 2 տարի ի Բղի և 6 տարիէ ի վեր ի Բալու Միացեալ Ընկերութեանց ձեռամբ (այժմ ամուսնացեալ)։

2. Օր. Բերրոնէ Մանխալեան՝ 2 տարի յԱտանա և 4 տարիէ ի վեր ի Հաճըն Միացեալ ընկերութեանց ձեռամբ։

3. Օր. Նեկտար Դերձակեան՝ 2 տարի ի Շումլա, 3 տարիէ ի վեր Բերայի Նարեկեան վարժարանին։

4. Օր. Երմոնէ Փիննէպանեան՝ մէկուկէս տարի ի Փիլիպէ, երկու տարիէ ի վեր Սկիւտար, Ս. Խաչի Մանկապարտէզը։

5. Օր. Տիրուհի Ֆէսճեան՝ 2 տարի ի Ռուսճուգ, երկու տարիէ ի վեր Ս. Խաչի Մանկապարտէզը։

6. Օր. Արմաւենի Քահանայեան՝ 2 տարի ի Շումլա, 1 տարի յԱտանա, 1 տարիէ ի վեր ի Թալաս։

7. Օր. Հերանուշ Սերովբեան (այժմ ամուսնացեալ) 1 տարի յԻզմիտ, 3 տարիէ ի վեր ի Մուշ Միաց. Ընկ. ձեռամբ։

8. Օր. Աղաւնի Մանուկեան (այժմ ամուսնացեալ) 2 տարիէ ի վեր ի Վան։

9. Օր. Պիրիճիկ Փափազեան (այժմ ամուսնացեալ) 1 տարի ի Վանա։

10. Օր. Աղաւնի Յովհաննէսեան՝ 1 տարի ի Զօրք Մերզմէն, 1 տարիէ ի վեր ի Շումլա։

11. Օր. Սրբուհի Մուպահեաճեան՝ 2 տարիէ ի վեր ի Պրուսա։

12. Օր. Սոֆի Զամարեան՝) 2 տարիէ ի
13. » Հեղինէ Պալթազարեան) վեր Կարին։

14. » Ակիլինէ Ֆրէնկեան՝ 1 տարի ի Գում-գաբու թաղային վարժարանը, 1 տարիէ ի վեր ի Տրապիզոն։

15. Օր. Մարիամ Ոսկանեան՝ մէկուկէս տարիէ ի վեր յԱկն։

16. Օր. Քրիստինէ Սրվանձեան՝ 1 տարիէ ի վեր ի Ս. Փրկչայ Որբանոցն յԷտի-գուլէ։

17. Օր. Աղաւնի Ալիքսանեան՝ 1 տարիէ ի վեր ընկերութեանս վարժարանն։

18. Օր. Յուլիանէ Ոսկանեան՝ 1 ու կէս տարիէ ի վեր յԱկն։

19. Օր. Սաղինիկ Պետրոսեան՝ ի Մանկապարտէզ Սպանդարեան։

Սոյն երեք օրիորդք շրջանաւարտ չեն։

20. Օր. Տիգրանուհի Զալըգեան՝ 2 տարի ի Կամարակապ, 1 տարի յԱկն, 2 տարիէ ի վեր յԱրաբկիր։

21. Օր. Զուարթուհի Սարաճեան՝ 4 տարիէ հետէ ի Կամարակապ։

22. Օր. Մարիցա Հալէպեան՝ 2 տարի յԵրզնկա.

Սոյն 3 օրիորդք Երզնկայի Արմենուհեաց վարժարանին մէջ ընկերութեանս ունեցած պաշտպանեալներն են։

Մէկ երկու հատ եւս հիւանդացած և անկարող եղած են պաշտօնավարելու· յիշած չեմք նոյնպէս այն սանուհիներն որք կամ ամուսնացած են եւ կամ սահմանուած չէին վարժուհի ըլլալու։

Եթէ ընկերութիւնս չկարողացաւ աւելի թուով վարժուհիներ պատրաստել, պատճառն այն էր որ, երբ տասն տարիներ ստիպեալ էր Օրթաքէօյի մէջ պահել վարժարանը խիստ սակաւաթիւ աշակերտուհիներով, վասն զի ծնողք դժուարութեամբ յանձնառու կ'ըլլային իրենց զաւակները գաւառները յուղարկել և կենդանի ապացոյցներ պէտք էին իրենց, ինչպէս այժմ, որպէսզի համոզուէին թէ նոյն իսկ իրենց շահը կը պահանջէ այդ զոհողութիւնը։

Կը յուսանք որ Ընկերութիւնս աւելի մեծ ծառայութիւններ պիտի կարենայ մատուցանել, քանի որ աշակերտուհեաց թիւը բաւական ստուարացած է և ազգը՝ օր ըստ օրէ աւելի կը գնահատէ նորա աշխատութիւնը, վայելելով անոր արդիւնքը։

Ընկերութիւնս կը փափաքէր աւելի թուով գաւառներէն ձրի գիշերօթիկներ ունենալ, բայց իւր նիւթական միջոցներ այսչափն իսկ դժուարաւ կը ներեն պահել· սակայն այս թերին կրնան լնուլ նոյն իսկ գաւառներն իրենց վարժարաններու օգտին համար ունենալով պաշտպանեալներ վարժարանիս մէջ, ինչպէս կը գտնուին տեղացի օրիորդներ որք պաշտպանեալ են մասնաւոր բարերարներէ. այս պաշտպանեալներն ընկերութիւնս կ'ընդունի 12 ոսկւոյ տարեկան վճարմամբ, դիւրութիւն մ'ընծայելու համար գաւառաց։ Սորա գեղեցիկ օրինակը տուաւ արդէն Մեծ. Յակոբ Էֆէնտի Գորեան, իւր անձնական ծախիւք պահելով վարժարանիս մէջ պաշտպանեալ սանուհի մը և այսօր նոյն էֆէնտիին շնորհիւն է որ Ակնեցիք կը վայելեն ընտիր վարժուհի մը ունենալու առաւելութիւնը։

Այս տարի կը ներկայեմք 5 շրջանաւարտներ որոց 3ը պիտի ծառայեն ազգին· թէպէտ սակաւաթիւ՝ սակայն ընտրելագոյն շրջանաւարտներ են և վստահ եմք թէ ամենուրեք պատիւ պիտի բերեն մեզ։

Ընկերութիւնս սրբազան պարտականութիւն կը համարի իւր սրտագին շնորհակալութիւններն յայտնել Ազգին որ այսչափ տարիներէ ի վեր կը քաջալերէ իւր ձեռնարկ· շնորհակալութիւն կը յայտնեմք վարժարանին ուսուցչական մարմնոյն որ խղճի մտօք կ'աշխատի իւր պարտաւորութիւնները կատարելու, մասնաւորապէս Տեսչուհւոյն Օր. Արմաւենի Սահակեանի, որ այնչափ լաւ ըմբռնած է իրեն յանձնուած պաշտօնին կարեւորութիւնը և այնքան արժանաւորապէս կը կատարէ զայն։

Ի վերջոյ իբր աւագ պարտաւորութիւն անհուն երախտագիտութիւն կը մատուցանեմք մեր սանուհեաց առ Մեծազօր Վեհ. Կայսրն մեր, որոյ հովանւոյն ներքեւ կը կրթուին կը զարգանան և օգտակար անդամներ կ'ըլլան մարդկութեան։

—)(97)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ

«Լաւ ուրեմն, պարոն Թիւրկան, չեմ ուզեր որ անոնք որ վստահութիւն ունեցած են հօրս վրայ զոհ երթան այդ վստահութեան։ Ի յիշատակ Ժինու նաւայարդարին, պարտիմ բոլորովին գոհացունել բոլոր իր առնելիքաւորները, պարտիմ վերահաստատել անոր յիշատակը։

«Այս բանս աւելի կանուխ չընելուս պատճառն այն է որ չէի կրնար։ Այսօր մէկ միլիոն աւանդ ունիմ ի Պանք տը Ֆրանս· այս գումար կարծեմ բաւականէն աւելի է բոլոր պարտքերը տալու համար, և ես կուգամ խնդրել ձենէ որ հաճիք այս պարագային իմ փոխանորդն ըլլալ։

«Փութկոտութեամբ ընդունեցի, երջանիկ ըլլալով որ տիկին Մելվիլ զիս ընտրած էր գործադրելու համար որդիական գթասրտութեան իր սքանչելի գործը։

—Ո՛հ, ո՛րչափ բարի է մայրս, գոչեց Բոլ։

—Աճապարեցի, բարեկամս, շարայարեց նոտարը, և երեք ամիս չտեւած Պ. Ժինուի բոլոր հին պարտապահանջները կամ իրենց փոխանորդները առնելիքնին ստացան և նաւայարդարին յիշատակը վերահաստատեցաւ։

«Այս պահարանին մէջ պիտի գտնէք պատւոյ վերահաստատման գիրն ու այն ամեն ընկալագիրներն որք առնուած են գումարներու վճարմամբ։

—Ո՛հ, մա՛յր իմ, սքանչելի մայր։

—Այո, բարեկամս, սքանչելի, և երբէք բաւական յարգանք չպիտի ունենաք անոր նկատմամբ։ Տիկին Մելվիլ, ինչպէս ըսի ձեզ, միլիոն մը դրած էր տրամադրութեանս ներքեւ· ամենն ալ չսպառեցաւ, և հաւատացէք որ շատ ուրախացայ տիկին Մելվիլի դարձունելով հինգ հարիւր քսան հազար ֆրանք։

«Սակայն, անկից ի վեր, այս վերջին տարիներս, ինչպէս կը տեսնէք շատ ուշ, պահանջումներ երեւան եկան Միացեալ-Նահանգներէն, ուսկից Ժինու նաւայարդարին նաւերը կ'երթային մեծաքանակ վաճառք առնելու։

—Յե՞տոյ, տէր իմ։

—Ցանկամս, չուզելով ընդդիմանալ տիկին Մելվիլի կամաց, վճարեցի իւրաքանչիւրն յիսուն հազար ֆրանքնոց երեք պարտամուրհակներ, երկուքը Նիւ-Եորքցի վաճառականներու եւ մին Զիքակոյի վաճառականի մը։

—Շատ աղէկ ըրեր էք, պարոն Թիւրկան։

—Թերեւս, ըսաւ նոտարը եզական ժպիտով մը։

«Ձեր ամուսնութենէն քիչ առաջ, բարեկամս, իմաց տրուեցաւ ինձ թէ նոր պարտամուրհակ մըն ալ եկած է յիսուն հազար ֆրանքնոց։ Այս ալ Ֆիլատելֆիացի վաճառականէ մը։

—Ձեզ ներկայացուեցա՞ւ այդ մուրհակը։

—Այո։

—Եւ վճարեցի՞ք։

—Ոչ։

—Ո՞չ։ ինչո՞ւ։

—Յառաջիկային պիտի ըսեմ ձեզ։

—Թերեւս այս վերջին պահանջքի մասին չէք ուզած խօսիլ մօրս· բայց պէտք է վճարել, սիրեցեալ տէր իմ, պէտք է վճարել։

Յետոյ, յանկարծ գաղափար մը գալով միտքը·

—Պարոն Թիւրկան, յարեց, ես ալ կուզեմ մասնակից ըլլալ մեծ հօրս՝ Ժինուի յիշատակին վերահաստատման։ Ես պիտի յանձնեմ ձեզ յիսուն հազար ֆրանքը։

—Սիրելի Բոլ, կը շնորհաւորեմ ձեր բարի ընթացքը· բայց չեմ ընդունիր զայն։

—Ի՞նչպէս․․․․

Պ. Թիւրկան թօթուեց գլուխը։

—Գիտէք որ միշտ երկու երեք հարիւր հազար ֆրանք պահեստի ունիմ տիկին Մելվիլի հաշւոյն· առաջիններուն պէս այդ պարտամուրհակն չի վճարելուս պատճառն այն է որ չուզեցի։

—Բայց․․․․

—Ծանր պատճառի մը համար չուզեցի։

—Չեմ հասկնար։

—Չէք կրնար հասկնալ։

—Ուրեմն, բարեհաճեցէք բացատրել ինձ․․․․

—Նորէն կ'ըսեմ. յառաջիկային։

—Շատ աղէկ, պարոն Թիւրկան։ Բայց հիմակուհիմա, բոլորովին գործադրուած չէ այն ազնիւ գործը զոր յանձն առած է մայրս։

—Ատոր վրայ բնաւ հոգ մի՛ ընէք, բարեկամս։ Պէտք է ըսեմ ձեզ թէ տիկին Մելվիլի ծանօթ է այս վերջին պահանջքը։

—Ուրե՞մն։

—Ձեզ պէս ըսած է ինձ.—«Պէտք է վճարել, պարոն Թիւրկան»—Եւ ինչպէս ձեզ, անոր ալ պատասխանեցի· «Ոչ, չըպիտի վճարեմ, ատոր համար պատճառներ ունիմ։»

—Պարոն Թիւրկան, կասկածնե՞ր ունիք այս պահանջքին վաւերականութեան վրայ։

—Լաւ ուրեմն, այո, կասկածներ ունիմ։

—Օ՛հ։

—Եւ նոյն իսկ Ամերիկայէն եկած միւս պարտամուրհակներուն մասին ալ։

—Ի՛նչ, բացագանչեց երիտասարդը, վաճառականք կրնա՞ն ձեռնամուխ ըլլալ այսպիսի չարագործման մը։ Անկարելի է, պարոն Թիւրկան, սխալած ըլլալու էք։

—Երիտասարդ բարեկամս, յարեց նոտարը ամենամեծ հանդարտութեամբ, երբ մարդ ձեր պարկեշտութիւնն ունի, դիւրաւ չի հաւատար ուրիշներու ցածութեան· բայց փորձառութիւն պիտի ունենաք երբ լաւագոյնս ճանչնաք մարդերը և կենաց գործերը· այն ատեն, ուզէք չուզէք, պիտի կորսնէք ձեր պատրանքներէ շատերը։

—Արդէն կորուսածներ ունիմ, մրմնջեց Բոլ։

—Վերջապէս, յարեց նոտարը, սա գզրոցին մէջ պահած թուղթերս Ամերիկայի գործերուն կը վերաբերին։ Երբ զայնս ձեզ յանձնեմ, դուք իրաւունք պիտի ունենաք փճացունելու, վասնզի չեմ կարծեր որ ուզէք ձեր ընտանեկան թուղթերուն մէջ պահել զայնս։

Պահ մը լռութիւն տիրեց, որոյ միջոցին երիտասարդը խորապէս մտածելու երեւոյթն առաւ։

Պ. Թիւրկան ոտք ելած էր և իր գրասենեակը կը չափչփէր, ճակատահակ, ձեռները ետին կապած։

Այս էր իր սովորութիւնը երբ ծանր մտմտուքներ ունենար։

Յանկարծ կանգ առաւ Բոլի առջեւ, ըսելով·

—Կը խնդրեմ, սիրելի բարեկամս, որ բնաւ ձեր մօրը չխօսիք մեր այսօրուան խօսակցութեան վրայ ի մասին իր պարտուց։

—Քանի որ կը խնդրէք գաղտնի պահել զայն, բան մը չպիտի ըսեմ։

—Լաւ։ Բայց ալ չխօսինք ատոր վրայ, վասնզի կը տեսնեմ որ մտահոգ էք։

Արդարեւ Բոլ ենթարկուած էր մթին խորհրդածութեանց, որք կը խելայեղէին զինք։

—Օ՛հ, օ՛հ, ըսաւ Պ. Թիւրկան մեղմիւ, թող բան մը չվրդովէ ձեր հանդարտութիւնը, բարեկամս· միայն մտածեցէք այն բարի գործին վրայ զոր ձեր մայրն ըրած է։

—Ձեր օժանդակութեամբը։

—Այդ պարագային պէտք ունէր անձնուէր բարեկամի մը, և ես պատրաստ էի։

—Ա՛հ, սիրելի վարպետս, քաղցր է ինձ գիտնալ թէ ես և մայրս ձեզ նման բարեկամ մը ունինք։ Կը սքանչանամ մօրս որդիական գթասրտութեան վրայ· բայց դուք եւս իրաւունք ունիք իմ սքանչացմանս, և պէտք եղածին չափ չպիտի կրնամ իմ երախտագիտութիւնս յայտնել ձեզ։

Բոլ բռնեց Պառոն Թիւրկանի ձեռներն և սիրալիր կերպիւ սեղմեց զայնս իր ձեռաց մէջ։

* * *

Ամերիկայի սոյն պարտուց մասին, նոտարն ըսած էր Բոլ Մելվիլի·

—Լաւ ուրեմն, այո, կասկածներ ունիմ։

Չէր ուզած ըսել թէ նախ կասկածներ ունեցած էր և ապա, բացարձակ ապահով եղած թէ յիշեալ պարտքերն երբէք գոյութիւն չէին ունեցած և թէ հետեւապէս, պարտամուրհակներն ու զայնս վաւերացնող թուղթերը մէկ կամ մէկ քանի նենգիչներու գործն էին։

Գիտենք թէ պարզապէս յայտարարած էր տիկին Մելվիլի որ չպիտի վճարէր պահանջուած յիսուն հազար ֆրանքի վերջին գումարը։

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ զինուորական դատարանին առջեւ մի քանի շաբաթէ հետէ տեղի ունեցած դատաստանը վերջացաւ։ Կը յիշուի թէ Պուլկարիոյ նախորդ ելմտական նախարար Պ. Պելչեւի իբրեւ սպանիչ կարգ մը անձինք ձերբակալուած էին, յորոց ոմանք իշխանութեան կառավարական ծառայութեան մէջ գտնուած անձինք, եւ ուրիշներ այլ եւ այլ կարգի գործիչներ։ Անոնք ամբաստանուած էին նաեւ Պ. Սթամպուլովի եւ Ֆերտինանտ իշխանի վրայ իրենց մտածած խորհրդոց նկատմամբ, ինչպէս դատաստանին սկիզբը ծանուցուեցաւ։ Աւասիկ զինուորական ատենին վճիռն. Ամբաստանեալներէն Միլարով, Փոփով, Նէօրկիեվ եւ Ալեքսանդր Քարակիւլով մահուան դատապարտուեցան.—Վասիլեվ, Ձուճով եւ Պոպքով ինննամեայ բանտարկութեան.—Սթայքով 16 ամսուան բանտարկութեան։—Լէքավցով եւս մահուան դատապարտուած էր, բայց այս պատիժ հնգամեայ բանտարկութեան փոխուեցաւ։—Վելիքով հնգետասանամեայ բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։—Իսկ Կրեկոր Քարակիւլով, Մաքէտոնսքի, Տքթ. Մոլլով, Քարաամձոյանով, Նօժարով եւ Միլքով անպարտ թողուեցան։

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻ հրաժարական պիտի տա՞յ թէ ոչ։ —Այս է օրուան խնդիրն։ Այս մասին անգլիական անգիր օրէնքն երկու պատասխան կուտայ։ Եթէ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը վճռական յաղթանակ մը տանի, օրուան նախարարութիւնը կը հրաժարի, չսպասելով նոր Խորհրդարանի գումարման, այնպէս որ յաղթական կուսակցութենէն կազմեալ նախարարութիւն մը կը բանայ նորակազմ Երեսփ. Ժողովոյ նստաշրջանը։ Վճռական յաղթանակ մը տարած կը համարուի կուսակցութիւն մը, եթէ 50 քուէէ աւելի մեծամասնութիւն մ'ունենայ, բայց մեծամասնութիւնն համասեռ եւ համամիտ պէտք է ըլլայ, այնպէս որ տարակոյսի տեղի չմնայ թէ ո՛ւ է խնդրոյ վրայ կարող է օրուան նախարարութենէն աւելի ոյժ ներկայացնել խորհրդարանական վիճաբանութեան մը մէջ։ Արդ, ներկայ պարագային Պ. Կլատսթոն հազիւ 40 քուէի մեծամասնութիւն ունի, եւ ինչպէս երէկ ցոյց տուինք, իւր բազմասարր կուսակցութեան մէջ այնպիսի մանր մունր տարրեր կան որք համերաշխ չեն, եւ կարելի է բաժնուին Պ. Կլատսթոնէ՝ հիմնական խնդրոց միոյն վրայ, որք են՝ այս պահուս՝ Քոյր-կղզւոյ խնդիրը, գործաւորական աշխատութեան խնդիրն, եւ Եկեղեցւոյ ու Պետութեան խնդիրն Սկովտիոյ եւ Կալլէսի մէջ։ Լորտ Սալզպըրի ճշդիւ իրաւունք ունի ուրեմն սպասել տեսնելու թէ ո՛ւ է խնդրոյ վրայ այս մեծամասնութիւն պահպանողական նախարարութեան դէմ պիտի երեւի։ Ուստի, Լորտ Սալզպըրի Վեհ. Վիքթորիա Թագուհւոյն ներկայանալով քաղաքական կացութիւնը պարզելէն ետեւ, նախարարութիւնն որոշեր է առ այժմ չհրաժարիլ, այլ մէկ—երկու շաբաթ սպասել մինչեւ որ նոր Երեսփոխանութիւնը գումարուելով՝ ուղերձի վիճաբանութեան առթիւ, կամ ուրիշ առաջարկութեան մը վրայ, նախարարութեան հակառակ որոշմնագիր մը քուէարկէ։ Ուստի, Անգլիոյ մէջ հետաքրքրութիւնն, որ ընտրական շրջանակներուն վրայ կեդրոնացած էր երկու շաբաթէ աւելի, այժմ կը տեղափոխուի եւ կ'ուղղուի դէպ ի Ուէսդմինսդրի պալատն (Երեսփ. Ժողովոյ շէնքն ի Լոնտոն,) ուր նորակազմ Խորհրդարանի առաջին նիստերն արտասովոր ոգեւորութիւն մը պիտի ունենան։

Ի ՄԻՏԼՈԹԻԱՆ, պահպանողականք եւ միութենական-ազատականք կը պատրաստուին ամենայն զօրութեամբ մաքառիլ Պ. Կլատսթոնի դէմ, երբ նախարարապետութիւնն ընդունելով՝ նորէն իրենց քուէին դիմէ՝ երեսփոխան վերընտրուելու համար։ Պահպանողականք եւ միութենականք յոյս ունին կլատսթոնեան ծրագրոյ դէմ իրենց դժգոհութիւնն այս անգամ աւելի ուժգնապէս յայտնել՝ իւր իսկ երեսփոխանական աթոռը կորզելով անոր ձեռքէն։ Որովհետեւ Պ. Ճօն Մորլի եւս Իռլանտայի նախարար պիտի լինի նոր վարչութեան մէջ, ստանձնելով նոյն պաշտօնը զոր մինչեւ վերջին ժամանակներս Պ. Պալֆուռ վարած էր, իւր վերընտրութիւն ի Նիւքասլ աւելի հաւանական կ'երեւի, եւ այս պարագայի մէջ Պ. Սթիւըրթ Ռէնտել, որ իւր Լոնտոնի բնակարանը Պ. Կլատսթոնի տրամադրութեան ներքեւ դրաւ, իւր երեսփոխանական աթոռն ալ Պ. Ճօն Մորլիի տրամադրութեան ներքեւ պիտի դնէ եղեր, եւ այսչափ առատաձեռնութեան համար Պ. Կլատսթոնի կողմէ պիտի վարձատրուի եղեր Լորտութեան աստիճանաւ եւ տիտղոսով, որով կ'անդամակցի Լորտերու Ժողովոյն։

ԿԼԱՏՍԹՈՆԵԱՆ նոր նախարարութեան կազմութիւնն այժմէն կը գուշակեն եւրոպեան լրագրերն։ Երեկ իրիկուան ասուրհանդակաւ առնուած լրագիրք հաւանական կը ցուցնեն որ սապէս կազմուի ազատական նոր վարչութիւնը․

Պ. Կլատսթոն, սոսկ նախարարապետ (*)։ Սըր Ուիլեըմ Հարքորդ ելեւմտից. Լորտ Ռոզպըրի արտաքին գործոց. Պ. Ճօն Մորլի Իռլանտայի նախարար կամ ըստ ոմանց Հնդկաստանի նախարար. այս պարագային մէջ Պ. Շօ Լըֆեւր պիտի լինի եղեր Իռլանտայի նախարար «Գլխաւոր քարտուղար» տիտղոսով. Հէնրի Ֆոլըր ներքին գործոց։ Նախարարութեան պիտի անդամակցին նաեւ Լորտ Սբէնսըր, իբրեւ Իռլանտայի Փոխարքայ, Լորտ Հէրշէլ, Լորտ Ռիբըն, Պ. Քամպէլ Պանըրմէն, Լորտ Քիմպըրլի, Սըր Ճօրճ Թրեվիլեըն, Մընտելլա, եւ նոյն իսկ արմատական կուսակցապետ Պ. Հէնրի Լապուշէր պաշտօն մը պիտի տրուի եղեր, հաւանօրէն խորհրդականութեան, ինչպէս Պ. Ճէյմս Պրայսի, որ յառաջագոյն արտաքին գործոց նախարար եղած է Լորտ Ռոզպըրիի նախարարութեամբ, եւ այս անգամ ալ նոյն պաշտօնը պիտի ընդունի եղեր։

ՍԸՐ ՉԱՐԼԶ ՏԻԼՔ, որ երբեք խոստովանած չէր իրեն վերագրեալ անբարոյական արարքն ամուսնալուծման դատի մը մէջ որ ոչ նուազ արատ բերաւ իւր անուան քանի մը տարի յառաջ, ժամանակէ մ'ի վեր շատ մը վկայութիւններ ժողվելով տետրակ մը հրատարակած է, որով կ'ապացուցանէ թէ այն դատին մէջ իրեն դէմ գրուցուածները չարակամութեան արդիւնք էին, բայց քանի մը էական վկաներու պակասութեան պատճառաւ, չէ կարելի վաւերականութեան դատ բանալով ճշմարտութիւնն երեւան բերել։ Իբրեւ պատուաւոր մարդ խօսք կուտայ սակայն թէ իրեն վերագրեալ անբարոյական արարքէն ինք անմեղ է։ Այս յայտարարութեան վրայ, որուն ոյժ կուտար Տիկին Չարլզ Տիլք, որ նշանաւոր պատկերահան եւ գրագիտուհի մ'է, գաւառային շրջանակի մը մէջ Սըր Չարլզ կրցաւ երեսփոխան ընտրուիլ 3,000է աւելի քուէով, իրեն դէմ հանուած միութենական-ազատականէն քանի մը հարիւր քուէ աւելի շահելով։ Արդ, Թայմզ կը գրէ թէ քանի որ Սըր Չարլզ դատարանի առջեւ բոլորովին անպարտ եղած չէ, տակաւին արատաւոր մարդ մը կը համարուի, եւ հասարակութիւնը չի կրնար ընդունիլ որ այնպիսի ոմն նախարարական պաշտօնի կոչուի Անգլիոյ մէջ, ուր անհատական բարոյականը մեծ դեր կը կատարէ։ Արի՛ տես որ, կ'ըսէ Թայմզ, Սըր Չարլզ Տիլք շատ կարող, շատ հմուտ եւ շատ քաղաքագէտ մարդ է, եւ եթէ Պ. Կլատսթոն, որ երես դարձուցած էր անկէ, իւր նախարարութեան մէջ չընդունի զայն, Սըր Չարլզ կարող է փորի ցաւ պատճառել։ Եթէ լոկ իմացական, գրական եւ քաղաքական արժանեօք դատուի, Սըր Չարլզ Տիլք արտաքին գործոց նախարար ըլլալիք մարդ է, Եւրոպիոյ ամէն նշանաւոր աշխարհավարաց հետ անձնական ծանօթութիւն ունի, բայց անհատական բարոյականի խնդիր մը որ Ֆրանսայի մէջ երբեք հասարակաց միտքը պիտի չզբաղեցնէր, Անգլիոյ մէջ այնքան կարեւոր կը դատուի որ Պ. Կլատսթոն կարող աջակցէ մը երես դարձնելու կը հարկադրէ։

ՑՈՒԻՑԵՐԻՈՅ Հանրապետութեան նախագահ Պ. Հաուզեր Հելուետեան հրացանաձգութեան եռամեայ մրցման առթիւ տրուած հացկերոյթին մէջ քաղաքական կարեւոր բանախօսութիւն մ'ընելով, ըսաւ. «Զուիցերիացիք հաստատապէս մտադրած են խաղաղութեամբ ապրիլ իրենց դրացեաց հետ եւ կատարել իրենց պարտականութիւններն իբրեւ չէզոք Տէրութիւն։ Պիտի մերժենք նիզակակցութեան ամեն առաջարկ՝ ուսկից եւ գայ։ Մեր երկրին մէջ մեք կ'ուզենք տէր ըլլալ։ Պէտք չպիտի թողունք որ դրացիք մեզ ցոյց տան մեր պարտականութիւն։ Ջանք չենք խնայած մեր բանակը կատարելագործելու եւ զինուորական սրբի գիտութեան ամեն բարւոքումներն ընդունելու։ Ի զուր չէ միլիոնաւոր ֆրանքներ ծախսեցինք յամրութիւն Կոթարտի, զի այսու զօրեղ կամք մը ցոյց տուինք մեր չէզոքութիւնը պաշտպանելու, եւ մեր սահմաններէն ներս խուժելու ամեն ձեռնարկութեան դիմադրելու, ուսկից ալ գայ յարձակումն։ Եթէ հարկադրինք չէզոքութիւնը թողուլ ակամայ, գիտենք թէ ինչ պիտի ընենք եւ որո՛ւ հետ պիտի դաշնակցինք։ Ամենամեծ վստահութիւն կը տածենք մեր բանակին վրայ, եւ ի վերջ տարւոյս մեր կանոնաւոր զօրք պիտի սպառազինուին փոքր տրամագծով նոր բազմհարուածեան հրացանով մը, որ ուրիշ ազգաց նորահնար հրացաններուն զո՛նէ հաւասար կրնայ նկատուիլ։ Հետեւապէս, զուիցերեան զօրքերը վստահութեամբ կրնան հետեւիլ իրենց ազգային դրօշին, եթէ երբեք պէտք ունենան իրենց երկիրը զինու զօրութեամբ պաշտպանելու։»

Բովանդակ հելուետեան մամուլը կ'երկրորդէ հայրենասէր զուիցերիացի Նախագահին այս բացորոշ յայտարարութիւնները, զորս կը նկատէ զուիցերեան ազգին ճշմարիտ կամաց եւ համոզմանց արտայայտութիւն։

ՀՆՏԱԽՏՆ Ի ՓԱՐԻԶ.—Յուլիս 16 թուով փարիզեան թերթեր կը ծանուցանեն հնդտախտի համաճարակին տարածումը Փարիզի շրջակայքն։ Ի Սէն Տընի եւ յՕպէրվիլիէ, օրական 7—10 հոգի կը մեռնին, եւ 10—15 հոգի կը բռնուի։ Ի Սէնդ-Ուան 5 հոգի բռնուեցան յուլիս 15ին, եւ երեքը մեռան։ Ուրիշ քանի մը դէպքեր ալ ի Քլիշի եւ յԱսնիէռ։

ՀՌՈՄԱՅ ԱԹՈՌՈՅՆ համար կ'ըսէ Նովոյէ Վրէմիա ռուս թերթը թէ մտադիր է եղեր Ընդհանրական Պատրիարքութիւն մը հաստատել ի Կ. Պոլիս, Եւրոպեան եւ Ասիական Թուրքիոյ կաթոլիկաց համար։ Նոյն թերթը կը յիշեցնէ այս առթիւ թէ Աւստրիա-Հունգարիա եւ Իտալիա կարգ մը կաթոլիկ եկեղեցեաց վրայ հովանաւորութիւն ի գործ կը դնեն ի վաղուց անտի, եւ հիմակ եթէ այն Թուրքիաբնակ կաթոլիկներն հաստատելի Պատրիարքութեան իրաւասութեան ենթարկին, Երրեակ Նիզակակցութեան մասնակցող կաթոլիկ Տէրութիւնք գոհ ըլլալու պատճառ չունին։ Նոյն թերթը չի կարծեր որ Թուրքիաբնակ լատին կաթոլիկներ հայ-կաթոլիկներուն հետ մի եւ նոյն հասարակութեան մասն կազմել յօժարին։

(Լ. Հէրալտ)

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ուսումնական խորհրդոյ շաբաթական նիստը տեղի ունեցաւ երէկ Գալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, ատենապետութեամբ Պէրպէրեան Մեծ. Ռէթէոս էֆէնտիի։

Ա. Խորհուրդը իր սոյն նստին մէջ, նախորդ նստին որոշման համաձայն, ձեռնարկեց կրթական ընդհանուր կանոնագրի ծրագրին ընթերցման եւ մէկէ մինչեւ քսան երեք յօդուածները քննելով, ինչ ինչ բարեփոխութիւններով ընդունեց։

Բ. Որոշեց ուսուցչի վկայագիր տալ Գոնեայի ազգ. վարժարանաց տնօրէն-դասատու Սողոմոն էֆ. Նէվշէհիրլեանի, մայրաքաղաքիս ուսուցիչներէն Զարմայր Յովհաննէս էֆ.ի եւ դաստիարակի վկայական Քէչիշեան Համբոն էֆ.ի։

Գ. Մարգար էֆ. Գաբրիէլեանի կողմանէ ի վաւերացումն ներկայացուած [illegible] դասագրքին քննութիւնը յանձնեց անդամակից Աբիկեան Միհրան էֆ.ի։

Դ. Որոշեց Միացեալ, Դպրոցասէր Տիկնանց եւ Ազգանուէր-Հայուհեաց ընկերութեանց վարժարաններու վիճակի մասին տեղեկագրեր ուղել յիշեալ ընկերութեանց տնօրէն խորհուրդներէն։

Ե. Պէշիկթաշի, Սկիւտար Ս. Խաչի, Կէտիկ-բաշայի, Մայր-Եկեղեցւոյ, Եէնի-գաբուի, Օրթագիւղի եւ Սամաթիոյ ազգ. վարժարանաց տարեկան քննութեանց առթիւ ստացած հրաւէրին համաձայն՝ որոշեց որ իր կողմէն ներկայ գտնուին փոխն ի փոխն Պէրպէրեան, Քէրէսթէճեան, Մեզպուրեան, Ալաճաճեան եւ Աբիկեան էֆէնտիները։

Զ. Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան Տնօրէն ժողովի դիւանին կողմէն յատուկ պաշտօնագրով մը խնդրուած ըլլալով վարժուհեաց վկայական տալ յիշեալ ընկերութեան այս տարուան ընթացաւարտ օրիորդներուն, որոշուեցաւ հրաւիրել յիշեալ օրիորդներն՝ անձամբ ներկայանալ յառաջիկայ նստին եւ յետ օրինական գործողութեանց ստանալ իրենց վկայականները։

Խորհուրդն իր երեկի նստին մէջ ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ զանազան կրթական հարցերով։

* * *

Ս. Երուսաղեմայ Լուսարարապետ Գեր. Սահակ եպիսկոպոս Խապայեան երէկ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս՝ Խտիվիէ շոգենաւով։

Ս. Երուսաղէմի պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Սիմէոն արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան, Եգիպտոսի առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Խաթիճեան եւ այլ եկեղեցական հարք շոգենաւ գնացին ողջերթ մաղթելու։ Գեր. Սահակ Սրբազան իր հետ կը տանի 700 տարուան մագաղաթեայ ձեռագիր [illegible] մը, «Ժողովածոյ» անուամբ, զոր Թիֆլիզէն բարեպաշտ ազգային մը նուիրած է Ս. Երուսաղեմայ մատենադարանին։

* * *

Տնտեսական Խորհուրդն իւր շաբաթական նիստը կազմեց երէկ ի խորհրդարանի Գալաթիոյ եւ զբաղեցաւ Սամաթիոյ Դպրոց դասուն եւ Եէնիգիւղի եկեղեցւոյն վերաբերեալ կալուածական խնդիրներով։

Վաւերացուց Բերայի ու Էյուպի Ս. Աստուածածին եկեղեցեաց եւ Էկ Մէյտանիի ազգ. վարժարանին հաշիւները։

Խորհուրդն ստուգելով որ Մայր եկեղեցւոյ Ս. Լուսաւորչեան վարժարանն ապահովագրուած չէ, յանձնարարեց Մայր եկեղեցւոյ Թաղական խորհուրդին՝ անմիջապէս ապահովագրել նոյն վարժարանի շէնքը։

Արաբկիրու առաջնորդական փոխանորդը տեղւոյն ազգային սեպհականութիւն եղող մէկ քանի ձիթհանքներու վաճառման արտօնութիւն խնդրած ըլլալով, խորհուրդն որոշեց ինչ ինչ տեղեկութիւններ ստանալ այդ մասին։

Յաջորդ նիստը պիտի գումարի յառաջիկայ չորեքշաբթի օր ի Գալաթիա։

* * *

Գեր. Օրմանեան Սրբազան երէկ Մաքրիգիւղ երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. —Ելմտական ժողովոյ անդամ անուանեցաւ Ճեմիլ պէյ, նախկին օգնական անտառաց եւ հանքաց վարչութեան։

Գոնեայի նահանգին վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ Նաֆըզ պէյ, նախկին ընդհանուր դատախազ Վանայ։

Պենկազիի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Իպրահիմ Ֆէվզի էֆէնտի, քարտուղար աշխարհագրոց ճիւղի վճռաբեկ ատենին եւ նախկին շրջանաւարտ իրաւագիտական վարժարանին։

Կարնոյ Տիրանին գաւառակին նաիպ անուանեցաւ Ահմէտ Ֆահրի էֆէնտի, նախորդ նաիպ Ալթնէի։

Նոյն նահանգին Քէմախ գաւառակին նաիպ անուանեցաւ Սատէտտին էֆէնտի, նաիպ Քէօբրիւի։

Սեբաստիոյ Տիվրիկ գաւառակին նաիպ անուանեցաւ Օսման Սապրի էֆէնտի, նախորդ նաիպ Նըլլըրջիլի։

Նոյն նահանգին Զիլէ գաւառակին նաիպ անուանեցաւ Ապտիւլպաքի էֆէնտի, նախորդ նաիպ Գավաքի։

Սանիէի երկրորդ աստիճան տըրուեցաւ Բ. Դրան կայս. Ամէտի դիւանատան քարտուղարներէն Րէշիտ էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Ֆայըլլահ պէյի։

Րապիայի աստիճան՝ Պետական Խորհրդոյ հարցաքննիչ դատաւորներէն Մուսթաֆա էֆէնտիի եւ Մալաթիոյ գաւառին թղթակցութեանց տնօրէն Սիւլէյման պէյի։

Խամիսէի աստիճան՝ Կարնոյ նահանգին մարդահամարի տնօրէն Մէհմէտ Շիւքրի պէյի եւ նոյն կուսակալութեան դիւանապետ Սալիհ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Խասան պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ Ե. զօրաբանակին առաջին բժիշկ եւ Դամասկոսի առողջապահական յանձնաժողովին նախագահ Մէրիզ Հաճի Օսման Նուրի փաշայի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Ալի պէյի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ի Թրիէսթէ վաճառականութիւն ընող օսմանեան հպատակ Պ. Նանի Իքոնոմիյի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Խալիլ Րիֆաթ փաշա երէկ եւս քննական պտոյտ մը կատարեց մայրաքաղաքիս մէկ քանի թաղերու մէջ եւ հանրային մաքրութեան համար հրամաններ տուաւ որոց որ անկ է։

—Յայտնի է թէ ժամանակէ մը ի վեր Ռուսիայէն գաղթող հրեայներ ի Գալաթիա ի Խասգիւղ եւ այլ բազմամարդ տեղեր կը բնակին եւ ասոնց մէջ տեսակ տեսակ հիւանդութիւններ եւս երեւան կելնեն։ Արդ, Առողջապահական վարչութիւնն որոշած է որ այդ հրեայք այլ եւ այլ տեղեր ցրուել տրուին եւ միանգամայն Ռուսիոյ մէջ երեւան եկած հնտախտը մինչեւ որ անհետի Ռուսիայէն եկող հրեայ գաղթականք դուրս չհանուին։ Այս որոշման գործադրութեան համար հարկ եղած տեղերու հետ բանակցութիւնք կատարուած են։

—Առողջապահական վարչութիւնն որոշած է չընդունիլ վարակեալ տեղերէ բերուած գործածուած հագուստներ, քուրջեր եւ այլն։

—Քաղաքապետութիւնն հրահանգ ուղղած է որոց որ անկ է որ խաներու, պանդխտոց սենեակներու եւ այլ այդ կարգի շէնքերու մէջ բազմութիւն չը գտնուի եւ մեծ ուշադրութիւն ըլլայ որպէսզի այդ կարգի վայրեր միշտ մաքուր ըլլան եւ առողջապահական կանոնաց համապատասխանող վիճակի մէջ գտնուին։

—Յուլիս 5ին, վարակեալ տեղերէ Գալաց ժամանած են ութ շոգենաւեր, որոց վեցն անգլիական, մին իտալական եւ մին ալ հելլենական։ Նոյնպէս 5 առագաստաւորներ, որոց երկուքը՝ օսմանեան եւ երեքը հելլենական։ Շոգենաւերն առանց կենալու ուղղակի Միջերկրական ուղեւորած են անոնց մէջ առողջապահական պաշտօնեայներ դրուելով։ Գերմանական շոգենաւ մը ու օսմանեան առագաստանաւ մը, որք Ռումանիոյ ծովեզերքէն եկած էին, տասն երկու ժամ քարանթինա սպասեր են ըստ որոշման առողջապահական վարչութեան։ Նոյնպէս Գալաց ժամանած են երեք շոգենաւեր, որոց երկուքը ռուսական ու մին ֆրանսական, եւ տասն խօթը առագաստաւորներ, որոց խօթը օսմանեան եւ 10ն հելլենական։ Ասոնք եկած էին այն կարգի տեղերէ, որոց համար բժշկական քննութիւն որոշուած է. հետեւաբար յետ քննութեան ազատ անցագիր ստացած են։ Պէօյիւք Լիմանի մէջ քարանթինա սպասող ռուսական ու ֆրանսական երկու շոգենաւերու եւ օսմանեան՝ չորս ու հելլենական՝ ինը առագաստանաւերու մէջ գտնուած 117 ուղեւորաց եւ 128 նաւաստեաց առողջական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։

—Սպարապետի Դրան կողմէ յատուկ պաշտօնեայք կարգուած են հսկելու համար զինուորական հաստատութեանց ու հիւանդանոցներու առողջապահական վիճակին ինչպէս նաեւ ուտելիքներու ու ըմպելիքներու մաքրութեանը վրայ։ Այդ պաշտօնեայք ամեն օր քննական պտոյտներ կատարելով իրենց պաշտօնն ի գործ կը դնեն։

—Ծովային նախարարութեան կողմէ [illegible] շոգենաւն յատկացուած է քննելու համար՝ Պէօյիւք Լիմանէն մինչեւ Էրէյլի գտնուած ծովեզերքը եկող նաւերու առողջապահական անցագրերը։

—Ի Սինոպ կառուցուելու վրայ եղող մաքրանոցի շինութիւնը փութով առաջ կը տարուի եւ ցարդ երեք տաղաւարներ կառուցուած են։ Ամբողջ շինութիւնը առ առաւելն տասն օրէն պիտի աւարտի։ Մաքրանոցն ընդամենը տասն երկու տաղաւարներէ պիտի բաղկանայ, որոց իւրաքանչիւրը պիտի կրնայ 350էն մինչեւ 400 հոգի պարունակել։ Մաքրանոցը պիտի ունենայ հիւանդանոց մը եւ հականեխական գործիներու յատուկ տեղ մը։

—Առողջապահական վարչութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ ի Հապէշստան երեւան եկած հնտախտը թեթեւցած ըլլալով, վերցուած է այն քարանթինան որ հաստատուած էր Ադենէն մինչեւ Պապիւլմանտեպ եղած արաբական ծովեզերքէն, Սուաքինէն մինչեւ Օպոք ափրիկեան ծովեզերքէն եւ Պասրայի նաւահանգիստէն եկողներուն համար։ Միայն Օպոքէն մինչեւ Կարտաֆուի հրուանդանը գտնուած ծովեզերքէն եկողներէ ըստ առաջնոյն տասնօրեայ քարանթինայի պիտի ենթարկին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆՈՒՑՄՈՒՆՔ.—Քաղաքապետութիւնը տեղեկագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան, թէ Թաղապետական Ա. Բ. Գ. եւ Դ. շրջանակաց մէջ գտնուած խաներն ու խանութները եւ Է. ու Ը. շրջանակաց մէջ գտնուած այլ եւ այլ տեղերն ինչպէս նաեւ կոյուղիներ ու հանրային ճեմիշները մաքրուելով՝ հարկ եղած տեղեր հականեխական դեղեր եւս ցանուած են։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԿՈՅՈՒՂԻՆԵՐԸ.—Վեհ. Սուլթանն հրամայած է Քեատհանէի նշանաւոր մարգարոր շինող ճարտարապետին՝ Պ. Պէրթիէի՝ յատակագիծ մը պատրաստել Գասըմ-Փաշայի բաց կոյուղին կանոնաւորելու համար։ Այս կայսերական հրաման նոր հաւաստիք մըն է այն հայրական հոգածութեան զոր Ն. Վեհափառութիւն կը տածէ իր ժողովրդեան բարօրութեանը համար։ Լ. Հէրալտ իր երեկի խմբագրականը նուիրելով այս խնդրոյն, կ'ըսէ թէ որքան ալ Գասըմ-Փաշայի կոյանոցին արդի վիճակն՝ առողջապահական տեսակէտով աղէտ մըն է մայրաքաղաքիս համար, միմիայն այդ կոյանոցին կանոնաւորութիւնը բաւական չէ, այլ պէտք է բոլոր կոյուղիները կանոնաւորել ու խողովակային դրութեան վերածել գիտնականօրէն։ Այն ժամանակ Կ. Պոլիս՝ իր բնական սքանչելի դիրքին շնորհիւ՝ աշխարհի ամենէն ողջապահիկ պայմանաց մէջ գտնուող քաղաքը կը դառնայ, եւ ժողովուրդը կ'ազատի ծաղկախտէն, ժանտատենդէն ու այլ համաճարակներէ, որք պարբերաբար կը ճարակին աստ։

Լ. Հէրալտ թուելով այն բազմաթիւ շնորհները զորս Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է ընել մայրաքաղաքիս բարեզարդութեան համար, կ'ըսէ թէ կոյուղիներու խողովակային դրութեան վերածումն ու կանոնաւորումն լրացումն կ'ըլլայ այդ բարեաց։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ.—Թնդանօթարանի վերատեսուչ եւ զինուորական վարժարանաց ընդհանուր վերատեսուչ Վսեմ. Զէքի փաշա երէկ այցելեց բժշկական վարժարանը։

Ն. Վսեմութեան հրամանաւ՝ նոյն վարժարանի դասաւանդութիւններն յետ այսօրիկ մէկ ու կէս ժամ պիտի տեւեն, փոխանակ մէկ ժամու։

Պ. ՄԷՆՇԷՀԱՈՒԶԷՆ, ներկայացուցիչ Քրուպի զինագործարանին, Ծովային նախարարութեան արտօնութեամբ՝ Համիտիյէ եւ Օսմանիյէ զրահաւորներն այցելելով՝ շինութիւնը, կահաւորումն ու սպառազինումը ամենակատարեալ վիճակի մէջ գտնելով գոհունակութիւն յայտներ է, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, ձեռք բերուած այս մեծ յառաջդիմութեան համար շնորհաւորեր է այդ մարտանաւերու պաշտօնէութիւնը։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. առժամեայ դեսպան Կատսպան էֆէնտի ընկերակցութեամբ դեսպանատան առաջին քարտուղար Սամրի պէյի՝ շաբաթ առաւօտ իր պաշտօնատեղին ժամանելով, միջօրէէն յետոյ այցելութիւն տուեր է Յունաստանի արտաքին գործոց նախարարին որուն յանձներ է իր յանձնարարագրոյ պատճէնը։ Յետոյ ելմտական պաշտօնատունը երթալով, երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է Պ. Թրիքուբիսի հետ։

ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԵԱՑ խնդրոյն համար կազմեալ յանձնաժողովը նախընթաց օր իր երրորդ նիստն ըրաւ ընդ նախագահութեամբ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի եւ իր տեղեկագիրը պիտի ներկայացնէ Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղին որ զայն ուսումնասիրելէ յետոյ, Բ. Դրան պիտի մատուցանէ։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՔ.—Երէկ, քսան երկու բանտարկեալներ այլ եւ այլ տեղեր ղրկուեցան ոստիկան-զինուորաց տեսուչ Ճեմիլ էֆէնտիի հսկողութեամբ եւ Մախսուսէի [illegible] շոգենաւով։

ՖՕՆ ՔՐՕՄԻՔՕՖ փաշա, միրլիվա թնդանօթաձիգ զօրաց, որ մէկ քանի օր առաջ Սէլիմիյէի ու Բերայի զօրանոցներու մէջ գտնուած թնդանօթաձիգ զօրաց գունդերուն նկատմամբ քննութիւններ կատարած էր, նախընթաց իրիկուն Ջամլըճա ուղեւորեցաւ մայրաքաղաքիս շրջակայքը գտնուած ամրոցներու թնդանօթները, թնդանօթաձիգ զօրագունդերն ու ռազմամթերքները քննելու համար։ Ֆօն Քրոմիքօֆ փաշայի կ'ընկերանայ թնդանօթաձիգ զօրաց հազարապետ Ֆուատ պէյ, որ իւր զինուորական ուսումն ի Գերմանիա կատարելագործած է։

ՅՈՒՆԱՑ Ամեն. Ս. Պատրիարքն, որ մէկ քանի օրէ ի վեր ի Հէյպէլի կը գտնուէր, Ֆէնէրի Պատրիարքարանը դարձաւ Պ. Ֆօսքոլոյի կողմէ ղրկուած շոգեմակոյկով։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՅ վարչութիւնը 1891ի երթեւեկութեան եւ շինութեանց վիճակին վրայ տեղեկութիւններ հաղորդած է մայիս ամսուն ի Ֆրանքֆորդ գումարեալ բաժնետարց ընդհ. ժողովին։

1891 դեկտեմբերին, գծին ամբողջ երկայնութիւնն էր 232 քիլոմէթր։ Նոյն տարւոյ յունվարին բացուեցաւ Ատաբազարէն Լէֆքէ տանող ճիւղը եւ մայիսին՝ Լէֆքէ Պիլէճիկի գիծը։ 1892 մարտ ամսուն, Պիլէճիկ-Ինէօնիւի գիծը բացուեցաւ, եւ այս օրերս, յունիս 15ին, Ինէօնիւ-Ալըքէօյի ճիւղը։ Արտօնութեան հրովարտակին համաձայն, գծին ամբողջութիւնը մինչեւ Էնկիւրի, պէտք է աւարտի յառաջիկայ հոկտեմբեր 15ին։ Ուրեմն, այդ ժամանակամիջոցին մէջ, շինուելիք երեք ճիւղեր կը մնան, որք են Ալըքէօյէն Սարըքէօյ, Սարըքէօյէն ի Պէյլիք-Քէօփրիւ եւ Պէյլիք-Քէօփրիւէն յԷնկիւրի։

1891ի շահագործումը 217 քիլոմէթրի վրայ կատարուած է, մինչ 1890ին 116 քիլոմէթրի վրայ։ Խառն հասոյթք, ընդ որս գծին երկարաձգման համար շինուածանիւթոց փոխադրութիւնը, 2,193,735 ֆրանքի բարձրացած են։ Ծախսերն եղած են 1,006,525 ֆրանք, այսինքն 46 առ 100 համեմատութեամբ, մինչ 1890ին 49 առ 100 եղած էին եւ 1889ին 64½ առ 100։

Օսմ. կայս. կառավարութենէն ընդունուած երաշխաւորութեան գումարը եւ 4 առ 100 տոկոսն այն դրամագլխին, որ կը գործածուի տակաւին չբանող ճիւղերուն համար, վճարուած են օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան միջոցաւ եւ 1,572,931 ֆրանքի կը հասնին։ Այս վճարում կը համապատասխանէ երրորդ մասին այն հասոյթից, զորս կառավարութիւնը մասնաւորապէս յատկացուցած է արժէթղթոց երաշխաւորութեան։

Ժողովին արտօնութեամբ, ընկերութեան տնօրէնութիւնը կը բանակցի կայս. կառավարութեան հետ Հայտար Փաշայի գծին մինչեւ Սկիւտար երկարաձգման համար, որ քանի մը քիլոմէթր կ'ընէ, որպէս զի Անատոլուի երկաթուղւոյն մեկնման կայարանը Պոլսոյ դիմացը հաստատուի, Վոսփորի հարաւային ծովեզերին վրայ։ Միեւնոյն ժամանակ տնօրէնութիւնը կը խնդրէ նաեւ Էսկի-Շէհիրէն ի Քէօթահեա 70 քիլոմէթրնոց գծի մը շինութեան արտօնութիւնը։

Այժմեան գծին վրայ լինելիք նոր յաւելումներ քննելու վրայ են։ Կայս. կառավարութեան փափագանօք՝ ընկերութիւնը քննել տուած է Էնկիւրի-Սեբաստիոյ շաւիղը, որ 714 քիլոմէթր երկայնութիւն ունի։ Ընկերութեան ճարտարագէտք եւ կառավարութեան կողմէ կարգուած յանձնաժողովը, որ ընկերակցած է նոցա՝ ուղեւորութեան պահուն, կը պատրաստեն յատակագծերն այս ընդարձակման։ Սեբաստիայէն ի Պաղտատ ուրիշ երկարաձգում մը եւս կը փափագի կայս. կառավարութիւնն եւ այս գծին քննութեան ծախուց համար 111,000 ֆրանքի նպաստ մը շնորհուած է ընկերութեան։

Ի վերջ 1891ի, ընկերութիւնը շրջաբերութեան հանած է 60,000,000 ֆրանքի պարտաթուղթ որ անուանական դրամագլուխը կը ներկայացնէ, իսկ բաժնեթուղթ թէ բաղկացեալ վճարեալ դրամագլուխն էր 22,500,000 ֆրանք։ Կը մնայ բաժնեթուղթի վերածել 22½ միլիոն ֆրանքի նոյն

(*). Լորտ Սալզպըրի թէ՛ նախարարապետ եւ թէ արտաքին գործոց նախարար էր։ Իսկ աւելի յառաջ Լորտ Պիքընսֆիլտ սոսկ նախարարապետ էր։

գումարն և կարելի է 200,000,000 ֆրանքի 5 առ 100 տոկոսաբեր պարտաթուղթեր պատրաստել։ Շինութեանց ձեռնարկող ընկերութիւնը, որ անոնց մեծ մասն աւարտած է, 100 միլիոն ֆրանք ծախք կը հաշուէ անոնց աւարտման համար։ Ուրեմն շրջաբերութեան հանուելիք դրամագլուխը բաւական պիտի ըլլայ։ Ասկից զատ պիտի գործածուի նոր կառքերու գնման, որք անհրաժեշտ են գծին երկարաձգմանց համար, ինչպէս նաեւ Հայտար-Փաշա-Նիկոմիդիոյ հին գծին նորոգման։

ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ընդունած է Արեւելեան Երկաթուղեաց շահագործման ընկերութեան կողմէ ներկայացուած հաշիւներն՝ Չըրքանի (Արև. Ռումէլի) մօտ երկու կայարաններու շինութեան համար, զոր խնդրած էր պուլկար կառավարութիւնը։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսուչ Վսեմ. Հասան Ֆեհմի փաշայի ջանից շնորհիւ՝ մաքսային հասոյթք հետզհետէ կ'աւելնան։ Միմիայն Սիրքեճիի փոքրիկ մաքսատան հասոյթք մարտ, ապրիլ, մայիս և յունիս ամիսներուն մէջ 5000 ոսկւոյ աւելութիւն մը ցոյց կուտան։

ՍԱՄՈՍ կղզւոյն բնակչաց թիւն էր, 1891ին, 47,216, որոց 10,082ը այր, 10,420ը կին և 26,714ը տղայ (13,365 մանչ և 13,349 աղջիկ)։ Այդ տարւոյ միջոցին՝ Սամոսի մէջ 395 ամուսնութիւնք տեղի ունեցեր են, 1701 ծնունդք և 750 մահք։ Ընդ ամենը 48 վարժարանք կան՝ 4756 աշակերտով (3321ը մանչ և 1425ը աղջիկ) և 112 ուսուցիչք և ուսուցչուհիք։ Կղզւոյն կառավարչութեան ծախքն եղած է 3,345,980 ղրուշ։

ՍԵՊԱՀ Լուսանկարչատունը կայս. Թանգարանի մէջ գտնուած դամբարաններու և այլ հնութեանց լուսանկարներն ի վաճառ հանած ըլլալով, օտար մամլոյ դիւանին կողմէ պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտարարէ թէ այդ հնութեանց լուսանկարն հանելու և վաճառելու իրաւունքը մենաշնորհ մըն է որ կայս. Թանգարանին միայն կը պատկանի, հետեւաբար այս մենաշնորհին դէմ գործող լուսանկարիչք ու փորագրիչք պատասխանատու պիտի ճանչուին։

ԲԱՐԻԶԻ մէջ հայ երիտասարդի մը անձնասպան եղած ըլլալու լուրը, որուն ստուգութեանը մասին տարակոյս յայտնած էինք, բոլորովին կը հերքուի «Լ. Հէբըլտոյ» ու «Մեծամուլի» կողմէ։ Իսկ «Մոնիդէօռ» որ հեղինակն էր այդ լուրին, իւր երէկի թուով կ'ըսէ թէ իրաւ է որ երիտասարդն անձնասպանութեան փորձեր է ածելիի հարուած մը տալ ուզելով կոկորդին, սակայն շատ թեթեւ կերպով վիրաւորուեր է և այժմ անվտանգ վիճակի մէջ գտնուի բժշկական դարմաններու շնորհիւ։

ՆԱՖԱՅԻ ֆրանսական դեր-հիւպատոսն իր մէկ տեղեկագրին մէջ հետեւեալ մանրամասն ծանօթութիւնները կը հաղորդէ 1891 տարւոյ միջոցին այդ նաւահանգիստը ներմուծուած ապրանաց տեսակին ու քանակութեան վրայ.

Շաքար.—1891 ին 7000 սնտուկ Մարսիլիայի շաքար հանուած է ի Նաֆա, 770 հազար քիլոկրամ ծանրութեամբ, և 15,000 պարկ աւստրիական շաքար, 1,500,000 քիլոկրամ ծանրութեամբ։ Աւստրիական շաքարը, թէեւ ստորին տեսակէ, աժանութեանը պատճառաւ կը փնտռուի տեղւոյն արաբներուն կողմէ։ Ֆրանսական շաքարը, որ միշտ յարգի է, 2 առ 100 աւելի կարժէ քան աւստրիական շաքարը։

Բրինձ.—Այս բերքէն կը հանին՝ 600 կողով Դամիէթի բրինձ (520 թոնօ), 1800 պարկ՝ հնդկական (1800 թոնօ) 200 պարկ հնդկական (200 թոնօ)։

Խահուէ.—200 պարկ խահուէ ղրկուած է Մարսիլիայէ և Լոնտոնէ (120 թոնօ) 800 պարկ Թրիէսթէէ (48 թոնօ) 600 կողով Եէմէնէ (60 թոնօ)։

Փայտ.—Շինուածափայտով բեռցուած 17 առագաստանաւ եկած են Քարամանէն, Թրիէսթէէն և Շուէտէն, ընդամենը 7870 թոնօ։

Կղմինտր.—Տասն առագաստանաւք եկած են Մարսիլիայէն՝ կղմինտր բեռցած։

Քարիւղ.—Տասն առագաստանաւք 1891 ին 52,000 սնտուկ Պաթումի քարիւղ հանած են ի Նաֆա, ընդամէնը 1560 թոնօ։

Գետնածուխ.—Տասն և հինգ առագաստանաւեր (470 թոնօ) ածուխ բերած են Բօր-Սայիտէն և Անվերսէն։

Սոխ.—Կիպրոսէն, Հալէպէն և Սուրիական Տրիպոլսէն տասներեք նաւեր 265 թոնօ սոխ բերած են։

Աղ.—Ութն առագաստանաւեր 280 թոնօ աղ բերած են Պէնկազիէն։

Գինի.—Երեք առագաստանաւք 200 թոնօ Կիպրոսի գինի բերած են ի Նաֆա։

Երկաթ.—Շինութեան համար 2500 ձող բերուած է ի Նաֆա, 600 թոնօ ծանրութեամբ։ 500 տրձակ երկաթ 250 թոնօ։ Այս բոլոր երկաթը Անվերսէն կուգայ։

Մորթ.—2000 հատ գոմէշի մորթ Սինկաբուրէն՝ (40,000 քիլոկրամ)։ 120 սընտուկ պատրաստուած մորթ և Ֆրանսայի կաշի (14,400 քիլոկ.), 10 սնտուկ Սուրիոյ և Թրիէսթէի պատրաստուած մորթ (1200 քիլոկ.)

Արմաւ.—12,000 կողով Պասրայի եւ Եգիպտոսի արմաւ՝ 600 թոնօ։

Վերոյիշեալ տեղեկութեանց համաձայն, 1891 ին 5,615,450 ֆրանքի ապրանք ներմուծուեր է ի Նաֆա։ Իսկ արտածութեանց գումարը կը հասնի 5,341,750 ֆրանքի։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Գումգաբուի Դրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյն մօտ բնակող Միխալանուն քսան և հինգ տարեկան դերձակ մը երէկ ժամ 7ին անձնասպան եղաւ ռեվոլվեր մը պարպելով բերնին մէջ։ Գնդակը ծոծրակէն դուրս ելաւ։ Անձնասպանութեան շարժառիթը տակաւին յայտնի չէ։

ԽԱԼԻՏ ՊԷՅ, նորընտիր կուսակալ Պէյրութի, երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ «Պանկր Ճէմիտ» շոգենաւով։

ՇՈԳԵՆԱՒԻ արկած մը պատահեցաւ երէկ ծովու վրայ։ Կալաձէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանած էր իտալական շոգենաւ մը։ «Քաթէրինա» անուն նաւաձիգ շոգենաւ իտալական շոգենաւին չուան նետած էր զայն խարսխանիշին կապելու համար։ Սակայն նոյն պահուն նաւաձիգ շոգենաւին կաթսայն պայթելով մեքենավարն ու հընոցպանը ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Այս դէպք կայս. «Իզզէտտին» շոգենաւին մօտ պատահած ըլլալով, հրամանատարն անմիջապէս օգնութեան փութաց և վիրաւորեալները նաւահանգստի վերատեսչութեան պաշտօնատունը ղրկել տուաւ վիրաբոյժի մը ընկերակցութեամբ։

ԼՈՒՑԿԻԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ. Կէօզթէբէի շրջակայքը կառուցուելիք լուցկիի գործարանին համար, տեղւոյն բնակիչք աղերսագիր մը մատուցած էին Բ. Դրան և թուելով այդ գործարանին պատճառելիք վնասները, խնդրած էին հարկ եղածն ի գործ դնել։

Արդ, կայս. Իրատէ մը հրամայած է մասնագիտաց յանձնախումբ մը կազմելով քննել այդ գործարանին պատճառելիք վընասներն և արդիւնքը տեղեկագրել։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ կարգեալ յանձնախումբ մը հարկ եղած քննութիւնը կատարած է և տեղեկագիրն ի մօտոյ պիտի մատուցանէ։

ԻՍՄԱՅԻԼ ՔԵՄԱԼ ՊԷՅ, նախորդ կուսակալ Պէյրութի, մէկ քանի օրէն մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ։

ՆԵՐՏԻՊԱՆՔԵՕՅԻ մէջ երեւան ելած պաճարախտին համար նոյն վայրը թէեւ շղթայի ներքեւ առնուած է, սակայն աւելի խիստ հսկողութիւն կատարելու և ախտին ուրիշ տեղ հարակելն բոլորովին արգիլելու համար, ոստիկանութեան նախարարութիւնն, ըստ առաջարկութեան քաղաքապետութեան, տասն երկու ոստիկաններ ղրկած է անդ։ Անասնոց դիակները խորունկ փոսերու մէջ կը թաղուին և մեծ ուշադրութիւն կըլլայ առողջապահական կանոններու պահպանման։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՌԱՄ ՄԸ.—Թաթար-Բազարճըքէն կը գրեն առ «Մեծամուլ» թէ յունիս 30ին սիրային արիւնալի տռամ մը տեղի ունեցած է այդ քաղաքին մէջ։ Տարիուկէս ի վեր Նիքոլա Պէելօբիթօֆ յիսնապետը և Էլէնա Չաչով, դուստր Քոսթաքի Չաչով յոյնին, երկուքն ալ Թաթար-Բազարճըքցի, տարփանօք կը սիրէին զիրար և այն յոյսով կ'ապրէին թէ օր մը պիտի ամուսնանան իրարու հետ։ Էլէնայի հօրաքոյրը միջնորդի դեր կը կատարէր երկու երիտասարդաց միջեւ և անոնց տրփիր կը հրահրէր։ Դպրոցական վերջին տարւոյ միջոցին, Էլէնա, որ Ֆիլիպէի յունաց աղջկանց վարժարանը կը յաճախէր, Կ. Պոլիս ղրկուեցաւ, ուսկից դարձաւ անցեալ ամիս։ Իր ծնողքը բայց ի բաց յայտարարած էին Պէելօբիթօֆին թէ իրենց չը պիտի տան իրենց աղջիկը, ըստ որում Կ. Պոլսոյ մէջ բժիշկի մը նշանուած էր։ Նոյնիսկ պատմուեցաւ թէ մանկամարդ աղջիկը որ, տարիուկէս առաջ, Նիքոլայի քով փախչել կ'ուզէր, հիմակ այն աստիճան փոխած էր միտքը որ իր սիրահարին ողջոյնին անգամ չէր պատասխանած սոսկալի տռամին աւուր օրը։ Արդ, Էլէնայի հօրաքոյրն, ընդհակառակն, մինչեւ վերջին վայրկեանն ապահովցուցած էր երիտասարդը՝ Էլէնայի անձնուիրութեան և անոր հետ ամուսնանալու կարելիութեան մասին։

Յունիս 30ին, իրիկուան 11էն 12ի միջոցները, մինչ Թաթար-Բազարճըքցիք կը շրջագայէին մեծ կղզւոյն մէջ, հրացանի երեք պայթիւններ կը լսուէին։ Անմիջապէս խուռն բազմութիւն կը հաւաքուի. կղզին տանող կամուրջէն քանի մը քայլ անդին, Էլէնա գետին փռուած էր արեան կոհակի մը մէջ, անոր մօտ կը խոլթար իր հայրը, մինչ յիսնապետ Նիքոլա ինքզինքը կը խողխողէր։ Դիւրին է հասկնալ ներկայից սարսափը. արիւնը կը վազէր յորդառատ։ Քիրքով սպայն կը ջանար սուրը խլել Նիքոլայի ձեռքէն, բայց այս վերջինն մահացու կերպիւ վիրաւորուած էր։

Երեք վիրաւորք կիսամեռ վիճակի մէջ կը յանձնուին քաղաքին բժշկաց խնամքներուն։ Քիչ յոյս կայ զանոնք ազատելու։

Սիրային այս արիւնախանձ տռամ ցաւագին սրտայուզում պատճառեր է ի Թաթար-Բազարճըք։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲՆ այս գիշեր պիտի ներկայացունէ **ԼԱ ՖԻՅ ՏԻՒ ԹԱՄՊՈՒՌ ՄԱԺՕՌ** (La fille du Tambour Major) օբէռա-գոմիք երեք արարուածով, երաժշտութիւն Օֆէնպախի։ Սթէլլայի դերը պիտի կատարէ տիկին Սանտրէ Բաղառ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ խումբը պիտի ներկայացունէ **ԼԱ ՖՕՐՁԱ ՏԷԼ ՏԷՍԹԻՆՕ** (La Forza del Destino) օբէռա 4 արարուածով։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ
Բէյօղլու Ասլան խան Թիւ 4.
[illegible]

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ աղերսագրի, լահիայի, բրօթէսթօյի, մուրհակի, պայմանագրի, ծանուցագրի և այլ ամեն տեսակ գրութեանց տաճկերէն, հայերէն, յունարէն, գաղղիերէն, անգլիերէն, գերմաներէն, սպաներէն, իտալերէն, ռուսերէն, պուլկարերէն, եփրայերէն լեզուաւ։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ նոյն օրինակ ամեն տեսակ գրութեանց յաջող զանազան լեզուաւք։

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ կնճռալից հաշուոց, յարդարում և տոմարակալութեան դրութեան վերածում անկարգ տոմարաց։
27 7—60

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 Յուլիս.—Մարոքի վեհապետը չընդունեց անգլ. դեսպանին առաջարկած առեւտրական նոր դաշնագիրն և տարբեր ծրագիր մը առաջարկեց, զոր դեսպանը չընդունեց։ Կը կարծուի թէ Անգլիոյ կրած ձախողուածն ի Մարոք վերագրելի է ֆրանսական մեքենայութեանց։

—Տէյլի Քրոնիքլ կը ծանուցանէ թէ Աֆղանստանի Էմիրն իրեն դէմ ծագած ապստամբութիւնը զսպելու գործին մէջ դըժուարութեանց կը բախի։ Ցեղերը կ'ընդդիմանան զինուորագրութեան, աֆղանեան իշխանութեանց տուրք հաւաքելուն պատճառաւ։ Ռուսիոյ հետ ևս դժուարութեանց կը հանդիպի աֆղան Էմիրն, որ այս օրերս կտրուկ պատասխան մը ղրկած էր Հնդկաստանի Փոխարքային։

ՎԻԷՆՆԱ.—Աւստրեան կառավարութեան լուր եկած չէ պաշտօնապէս թէ խոլերա ծագած ըլլայ Ռուսիոյ սահմանակից նահանգաց մէջ, ի Վոլհինիա, Լեհաստան եւ սահմանագլխոյ երկայնութեամբ գտնուող զօրաց մէջ։

—Ռուսիայէն Աւստրիա եկողներուն և անոնց գոյքերուն քննութիւնն սկսաւ հընդախտի երկիւղէ։

ՔՐԻՍՏԻԱՆԻԱ.—Օսկար Թագաւորը նախկին նորվէկեան նախարարապետ Պ. Ստէանկի յանձնեց նոր վարչութեան կազմութիւնն։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Անգլիոյ և Եգիպտոսի միջեւ առեւտրական պայմանագիրն այսօր կնքուեցաւ Եգիպտոսի արտաքին գործոց նախարարին և Գերմանիոյ ընդհանուր հիւպատոսին կողմէ։

ՍՕՖԻԱ.—Պէլչէվի սպանիչներուն դատին մէջ (տե՛ս այս աւուր Քաղաքականները) զինուորական ատեանն Զլէքարով մահուան արժանի դատած էր, բայց մեղմացուցիչ պարագայից նկատառութեամբ, հնգամեայ բանտարկութեամբ շատացաւ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 8 Յուլիս

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ	
3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 ½
3 » Փարիզի	23
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ	
Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]	22 05
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	22 04
Կէս օրին »	22 04
Թամվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	82 13
» ժամ 5ին	— —
ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ	
Փոխառութիւն Սէրի	51
» »	27 ½
» »	22 04
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ	
Սօսիէթէ Ժէնէրալ Անգլ. Լր.	4 37
Քրէտի Ժէնէրալ » »	7 32
Պանք տը Քօնս. » »	4 38
Սօս. Շանժ է վալէօր » »	4 18
Րէժի » »	16 27
Թրամուէյ » »	6 05
Ռումէլիի երկաթուղի ֆր.	79 ¼
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի Դ. Կ.	104
ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ	
Օսմանեան ոսկի ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց »	87 13
Անգլիական ոսկի »	110 03
Մաքք Գերմանական ոսկի »	107
Իմբէրիալ »	89 20
Քրիմից »	51 14
Ռուպլ Թղթադրամ »	9 20
Մեծ արծաթ [տարբ.] »	107 38
Մանր արծաթ »	101 10
Մէճիտիյէ »	98 10
Թասֆիյէ	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 20 Յուլիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 25
» » 4 ½ %	106 45
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	20 42½
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	452 50
Բրիօրիթէ Թիւքը (1890)	426 25
Օսմանեան երկաթուղի	80 37½
» Րէժիի բաժնեթուղթ	382 50
Պանք Օթօման	562 50
Քրէտի Լիօնէ	785
Իտալական Ռանթ 3 %	89 80
Եգիպտական միացեալ	489 37½
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 16
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	378 12½
ԼՈՆՏՈՆ, 20	
Անգլ. քօնսօլիտէ	96 93
Օսմ. Սէրի Դ.	20 18
» » Ա.	51
» » Բ.	27 ½
» » Գ.	20 ¼
Փոխառութիւն 1877	92
Պանք Օթօմանի	12 ½
Ատընի երկաթուղի	20 ¼
Դաասպայի երկաթուղի	14
Եգիպտական միացեալ (յունիֆիյէ)	96 7/8
» առանձ. բրիվիլէժիէ 1890	102 ¾
Տօմանիոյ (փոխառ. Ռոչիլտ)	102 ½
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 324
ՎԻԷՆՆԱ, 20	
փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 05
» Փարիզի	— —
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	189 50
» Երկաթուղի	40 60

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԱՐՍԱԻԵԱՆ
Վկայեալ Կայս. Իրաւագիտական Վարժարանէ։

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ՝ հաստատած է իւր գրասենեակը Պոլիս, Սուլթան-Համամ աղբիւրի կից Նորաշէն Բինպօ խան, թիւ 17։

Կ'ստանձնէ չափաւոր պայմաններով Հուգուգի, Թիճարէթի, Ճէզայի եւ Շէրիի վերաբերեա խատեր, եւ կը խմբագրէ Դատական եւ Առեւտրական գործոց վերաբերեալ գրութիւնք։

Պարզ խորհրդակցութեանց համար փոխարինութիւն չը պահանջուիր։

Սոյն գրասենեակը իբր գլխաւոր կեդրոն կը ծառայէ գաւառներէն ղրկուելիք Դաթինաք եւ Թէ-ջհիզի դատերու։ 35 8—13

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ԽՈԼԵՐԱ

Գ.

Հանրային առողջապահութեան մասին նախորդ յօդուածով հիմնական ծանօթութիւններ տուած էինք. կը մընայ այժմ խօսիլ անհատական առողջաբանութեան վրայ, որ մասնաւորապէս արդի պարագայից մէջ կարեւորագոյն եւս է։

Ինչպէս արդէն հազար անգամ կրկնուած է, հնդախտը աղտեղութենէ ախորժող ախտ մ'է, ուստի պէտք է ամեն կարելի եղած միջոցներով մաքրութիւնը պահել։

Եղանակը տաք ըլլալուն՝ պէտք է մազերը չափաւոր կերպով կարճ տալ և տաքու իրիկուն գոլոնիական ջրով (Eau de Cologne) թրջելէ ետք սանտրել։ Բերանը, որովհետեւ միքրոպներու կայարանն է, պէտք է մաքրել առողջապահիկ միջոցներով։ Ի գիտութիւն հասարակաց՝ հետեւեալ ջուրը կը յանձնարարեմք որ թէ՛ աժան և թէ՛ լաւ հականեխական է.

Սալոլ (Salol)	5 կրամ
Ալքօհօլ 80°	120 կրամ

Այս խառնուրդէն ապուրի դգալ մը դնելու է գաւաթ մը պարզ գաղջ ջուրի մէջ և բերանն ու կոկորդը ցօղուելու է կերակուրէ առաջ և ետքը։

Ինչպէս ըսինք նախորդ յօդուածի մէջ, ստամոքսի խանգարում մը որչափ ալ թեթեւ ըլլայ կրնայ ստամոքսին թթու հիւթը պակսեցնել կամ այլափոխել և այսու հիւանդութեան պատրաստել զանհատը։ Վասն որոյ պէտք է խուսափիլ այն ամեն պատճառներէ, որոնք կրնան ստամոքսի անհանգստութիւն պատճառել. օրինակի համար, ծանր և դժուարամարս կերակուրներ ուտել կամ մարմինը ցրտառութեան ենթարկելով անուղղակի կերպով մարսողութիւնը աւրել. պէտք է ուրեմն որոշեալ ժամերու մէջ և չափաւոր կերպով ուտել ու խմել։ Ներկայ եղանակիս համար հետեւեալ հրահանգները կ'ուտամք կերակրոց մասին։

Առաւօտ, ժամ 12ին, 50 տրամ կաթ՝ քիչ մը տաքցած, մէկ թարմ հաւկիթ հում կամ շատ քիչ եփած, կարմրած հացի բարակ շերտով մը, գաւաթ մը թէյ։

Կէս օր, ժամ 5. ապուր մը ըստ հաճոյից, խորոված կամ խաշած միս մը, մանաւանդ գովըրճըդի կամ եզան միս, գոյգն ինչ բանջարեղէն, օրինակ, փաժաժէս, թթուա, ոլոռ, եւն. Մրգեղէն՝ սանձ, լաւագոյն եւս եփած։

Իրիկուն, ժամ 12. մսեղէն մը վերօրիշեալց պէս, ծուղանիկ, կամ կաթնապուր. իբրեւ ըմպելիք. կէս գաւաթ գինի, գաւաթ մը [illegible], [illegible], կամ Սէն-Կալմիէով խառնուած. կերակուրներէ ետք՝ միշտ թէյ։

Տարակոյս չկայ որ այս ցուցակ շատ մը փոփոխութեանց ենթակայ է, սակայն իբրեւ նմոյշ լաւագոյն մը երեւակայել կարելի չէ, ըստ առողջաբանութեան։ Կաթը, մարդուն համեմատ, աւելի լաւ կը մարսուի, երբ եփած է. կան անհատք, որոնք հումը աւելի լաւ կը մարսեն։ Թէյի տեղ կրնայ յանձնարարուիլ լաւ եփած սուրճն ալ, որուն աւելի վարժուած է մեր ժողովուրդը, սակայն առ հասարակ գործածուած փոքրիկ անպիտան գաւաթներուն տեղ, քիչ մը խոշոր գաւաթներով խմելու է գոնէ։ Լաւ թարմ ձուկերը կարելի է ուտել առանց վնասուելու, եթէ խորոված կամ լաւ եւս ջուրի մէջ եփած վիճակի մէջ ուտուին։ Ամենէն աւելի զգուշանալի բաներն են աղաս և մանաւանդ փտած պտուղներն ու բանջարեղէնք, շուկաներու մէջ ծախուող անպիտան պաղ օշարակները և պաղպաղակները, ձէթով շինուած կարգ մը արեւելեան կերակուրներ որոնք մանաւանդ ամառուան եղանակին մէջ աւելի կ'ուտուին։

Կան կարգ մը որկրամոլներ և անճարակ փիլիսոփաներ, որոնք կը ծաղրեն բժշկաց այդ բոլոր խրատները, սակայն ստէպ ի գին արեան. [illegible] կուլ տուող և փտած սալորն ու ծիրանը հափշտող որկրապաշտ կենդանիներուն վախճանը կը պատմեն ցարդ 1865 ի համաճարակին ականատեսք։

* * *

Ինչպէս որ նախապէս յիշած էինք, ըմպելի ջուրը ախտը փոխանցելու մեծապէս կը ծառայէ, վասն որոյ առողջաբանք կը յանձնարարեն ջուրը եփելէ ետք խմել։ Բայց իմ խոնարհ կարծեաց, լաւ բան մը չէ եփած ջուր խմել, որովհետեւ եփելով՝ ունեցած օդը կը կորսնցնէ և նուաղ մարսելի, մանաւանդ անհամ բան մը կ'ըլլայ, որ դեղէն տարբեր ազդեցութիւն մը չթողուր խըմողին վրայ։ Ուստի, լաւ եւս է հանքային թեթեւ ջուրեր խմել որպէս յիշեցինք վերը, կամ գոնէ եփած ջուրին մէջ քիչ մը ըմպիր գոնեաք դնել։ Հասարակութեան մէջ վաղեմի կարծիք մը կը տիրէ, ըստ որում քոլերայի ժամանակ միշտ գոնեաք խմել պէտք է եղեր. բոլորովին սխալ կարծիք մ'է այս որովհետեւ գինովութիւնը որչափ ալ թեթեւ ըլլայ՝ ստամոքսը և աղիքները կը խանգարէ և թէեւ առաջին վայրկեաններուն մէջ բարոյապէս կը սրտապնդէ, սակայն ազդեցութիւնը անցնելուն պէս թուլութիւն մը և վհատութիւն մը կուտայ, որով նիւթապէս և բարոյապէս կը վնասէ անձին։

Եղանակը տաք ըլլալուն պատճառաւ, այլ և այլ լուացմանց մասին ալ կ'արժէ քանի մը խօսք ընել։

Լուացումը, որովհետեւ մաքրութեան գլխաւոր և հիմնական միջոցն է, բնականաբար ջերմապէս կը յանձնարարուի, վասն որոյ լաւ է միշտ շաբաթը անգամ մը, գոց սենեկի մը մէջ գաղջ ջուրով ընդհանուր լուացում մը կատարել։ Ամեն օր առաւօտեան սովորական լուացման ժամանակ խընամքով լուալ և մաքրել ականջը, քիթն և բերանը. նաեւ լաւ է Անգղիացւոց պէս թեւերը սօթթելով պաղ ջուրով լուալ, ինչպէս նաեւ կուրծքին վերի կէսը, վիզն ու ծոծրակը։ Թէեւ ոմանք բծախնդրութիւնը վերջին աստիճան տանելով այդ լուացման համար ալ հականեխական ջուրեր կը յանձնարարեն, սակայն ըստ մեզ, գործածուած ջուրը մաքուր և լուացումը անթերի ըլլալէն ետք՝ այդպիսի հականեխականներու հարկ չի մնար։

Գալով իբրեւ դեղ ու դարման ի կիր առնուող լոգանաց, զգուշութիւն կը պատուիրեմք այս մասին։ Ծովու բաղանիք ըստ մեզ վնասակար կրնան ըլլալ, ո՛չ միայն անոր համար, որ լաւ պատսպարեալ չըլլալով լոգացողը հովի և ջուրի հոսանքին, հետեւաբար պաղ առնելու ենթակայ կ'ըլլան, այլ նաեւ այնու զի ծովի ջուրը կը պարունակէ անգլիական աղի պէս լուծող աղեր, մանաւանդ քաղաքին կոյանոցներուն հետ հաղորդակցութեան մէջ գտնուելով, կրնայ ունենալ իր մէջ շատ մը ախտածին միքրոպներ։

Ուստի մակաբերելի է թէ, լոգացողը՝ որչա՛փ ալ զգուշութիւն ընէ, բերնէն, քիթէն, ականջէն, մորթէն և այլն ջուր կրնայ մտնել, ուստի և ախտանալ։ Եթէ անձ մը պէտք ունի ջըրաբուժութեան, կրնայ զայն կատարել իր տան մէջ փոքրիկ ծախքով մը, մանաւանդ հիմա, որ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, մայրաքաղաքիս մէջ առատ ջուր կայ, ի մասնաւորի Տէրգոսեան ջուրը։ Գալով կարգ մը նորելուկ ջրաբուժական մեթոտներու, ի մէջ այլոց քըրտնած վիճակի մէջ ծով մտնել, կամ ըստ Քնայբեան դրութեան՝ բոկոտն քալել տամկամած մարգաց վրայ, զանոնք կը թողումք յանձնարարող բժշկաց, որոնք ի հարկէ պէտք եղած ըզգուշութիւնները գիտնալով, կրնան չվնասուիլ այդ դրութեանց կիրառութենէն…։

* * *

Ինչպէս կանխաւ ըսինք, աղտոտ ճեմիշները բոյներ են քոլերայի միքրոպներուն, ուստի պէտք է զանոնք մաքրել ամեն կարելի եղած միջոցներով։ Տարակոյս չկայ որ, կոյուղիները պէտք է շինուած ըլլան ըստ պահանջմանց առողջապահական օրինաց, սակայն այս կոյուղեաց խնդիր առաջիկային միայն կրնայ լուծուիլ երբ քաղաքապետութիւնը ձեռնարկէ ընդհանուր կոյուղեաց վերաշինութեան ըստ Եւրոպական վերջին դրութեանց։ Առ այժմ ճեմիշները մաքուր պահելու համար պէտք է ամեն ժամանակէ աւելի առատ ջուր եւ ինչ ինչ հականեխականներ թափել։ Քլօրիւր տը չօ (քլորիտ գալսիումը) ամեն օր հողէ աման մը մէջ 50-100 կրամ կը դրուի ճեմիշներու մէջ. այս դեղ շատ աժան և բաւական լաւ հականեխական է։ Ասիտ ֆէնիք՝ հանրածանօթ դեղ մ'է և կը գործածուի հետեւեալ համեմատութեամբ

Ասիտ ֆէնիք	50 կրամ
Մաքուր ջուր	մէկ լիտր (1000 կրամ)

Այս ջուրէն օրը երկու երեք անգամ բաւական քանակութեամբ ճեմիշներու խողովակներուն մէջ պէտք է թափել, նաեւ այն տեղեր, ո՛ւր հոտած ջուրերու գոյութիւնը կը հաստատուի։

Սիւլֆաթ տը ֆէռ (զաճը գըրղըղ) նոյնպէս լաւ հականեխական մ'է և հետեւեալ համեմատութեամբ կը գործածուի.

Սիւլֆաթ տը ֆէռ	120 կրամ
Ջուր	մէկ լիտր

Այս ջուրն ալ ճեմիշները և աղտոտ կարծուած տեղերը կը թափուի։

Չորրորդ յօդուածով պիտի խօսինք մնացած ուրիշ կանխազգուշական միջոցներու և ի մասնաւորի դեղաբանութեան վրայ։ ՏՈՔԹ. Ռ. ՌՈՊԷՆՍՈՆ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Երիտասարդ մը իւր հօրաքրոջմէն իբր ծննդեան նուէր խոշոր սագ մը ընդունած ըլլալով, հետեւեալ շնորհակալութեան նամակը ղրկեց.

«Սիրելի հօրաքոյրս, չէիք կրնար ասկէ աւելի ընդունելի նուէր մը ղրկել ինծի, նուէր մը որ միշտ զձեզ յիշեցնէ»։

* * *

Դատարանին մէջ.

Ամբաստանելոյն փաստաբանը.—Պաշտպանեալս զարթարանիդ ներողութեան արժանի է, քանզի միայն տասը ֆրանքը առած է, առանց ձեռք զպչելու գրպանատետրին, որ հինգ հազար ֆրանգ կը պարունակէր։

Ցանկարծ ամբաստանեալը յարտասուս կը փղձկի։

Դատաւորը (զգածուելով).—Ուրեմն կը զղջա՞ս։

Ամբաստանեալը.—Այո, տէր իմ, գրպանատետրը չառնելուս համար»։

* * *

Ճաշարանապետ մը օր մը տեսաւ որ երկու յաճախորդներ կը ջանային կարելի եղածին չափ շուտ ուտել, որպէսզի նաւամատոյցը սպասող շոգենաւի մը հասնին։ Խորհելով որ զանոնք վախցնելը շատ զըւարճալի խաղ մը պիտի ըլլար, ճաշասրահին կից սենեակ մը գնաց և շոգենաւին սուլին կատարեալ նմանութեամբ սուլիւն մը արձակեց։ Խաղը ակնկալուածէն աւելի յաջողութիւն գտաւ. Մարդիկը այս ձայնը լսելնուն պէս դէպ ի նաւամատոյց վազեցին։ Խեղճ ճաշարանապետը, խաղին յաջող ելքէն խիստ գոհ, կոկորդալից կը խնդար երբ յանկարծ միտքը ինկաւ որ մարդիկը առանց կերակրոց սակը վճարելու դուրս ելած էին։

Ալ չի խնդաց։

* * *

Մարդ մը իւր մէկ բարեկամին նամակ մը գրեց, որուն մէջ քանի մը նուրբ և թիւրաբեկ առարկայներ կային։ Ուստի նամակին մէջ յետ-գրութեան մը գրեց. «Պահարանը զգուշութեամբ պատռէ»։

ՏՕՔԹԷՕՐ
ՎԱՀՐԱՄ Ե. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ
Հիւանդ կ'ընդունի

Ամեն օր կէս օրէ վերջ ժամը 7—10 (Ռ. Թ.) ի Բերա, Մեծ փողոց թիւ 97, Բարմաք Գաբուի մօտ։ 64 7—10

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Պոլիս Մահմուտ-Փաշա Եարըմ խան թիւ 5 վաճառատունը ամսոյ 4 էն սկսեալ ամէն օր ժամ 2 էն մինչեւ 6 ըստ Թրքաց աճուրդով պիտի ծախուին ամէն տեսակ ապրանք, այսինքն կանանց և արանց վերաբերեալ ճերմակեղէնք, սեղանի սպասներ, գուլպա, շապիկ, Թաշկինակք և այլ ամէն պիտոյք որք կարեւոր են տան մը համար։ 89 2—10

Ամեն օր կ'իմանանք խօսուին տենդային հիւանդութեանց, ջղացաւերու, ինֆլուէնձայի և մէնային ցաւերու վրայ որք կը գրգռեն և կը յոգնեցունեն անոնցմով վարակուողները, բժիշկները ան ատեն կը յանձնարարեն ԲԷԼԹԻՔԻ հնարած ՔԻՆԻՆԸ։ Այս քինինն առնելու ամենէն դիւրին միջոցն է քինինի դեղահատերուն գործածութիւնը, որոց իւրաքանչիւրին վրայ դրոշմուած ԲԷԼԹԻՔԻ անունը կ'երաշխաւորէ անոր ազդուութիւնը. ամէն դեղահատ կը պարունակէ մէկ կրամ քինին։

ԻԼԱՆ

ԲՈՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Բոսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի Փագըրգասը իչուն միւնագասաեա վաղ օլունտուղը կէչէնտէ իլան գըլընան 8 պարկէր գուվվէթինտէ պիր ատէտ վաբօր մաքինասը իլէ պիր ատէտ գազան 12,000 ֆրանգ պէտէլ իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ կէլէճէք թէմմուզը րումինին 15ինճի չարշէնպինէ կիւնի ինհալէյի էվվէլիյէսի վէ ֆէրտասը կիւնիտէ 100տէ 5 թէնզիլաթ գապուլը իլէ ինհալէյի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղունտան օվքէնճէ մէգբիւր միւնագասաեա րաղիպ օլանլարըն քէֆալէթ մուվաքքաթէլէրի վէ հա թէմինաթը նագտիյէլէրի իլէ մահին ճումա վէ բազարտան մաատա պէհէր կիւն Նէզարէթէ միւչարիւլէյհա իտարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

6 թէմմուզ 1308 103

Բէղա

Տէրսաատէթ Թէլէկրաֆ խանէսինին թամիրի իչուն նըմռէ 7 ½ վէ նըմռէ սիկիզ 8 մէթրօ թուլունտա օլմագ իւզրէ միւբայաասընա լիւզում կէօրիւնէն 400 ատէտ քէսմէ թիրէկի չէրայիթը լայըհէ իլէ միւնագասաեա վաղ օլունմուշ վէ հէնըզ հարիճ րումինին 20ինճի բազար իրթէսի կիւնի ինհալէյի էվվէլիյէսի վէ ֆէրտասը կիւնիտէ 100տէ 5 թէնզիլաթ գապուլ օլունարագ սաաթ 10տա ինհալէյի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղունտան մէզքիւր էլմէզտար թիրէկին իթթասընա թալիպ օլանլարըն 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմինաթ ագճէլէրինի վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ օտասը իլէ մուգավէլաթ մուհարրիրլիկինտէն մուսատտագ քէֆալէթնամէլէրինի միւսթահսըպէն ճումա վէ բազարտան մաատա պէհէր կիւն Բոսթա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթի իտարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

6 թէմմուզ 1308 104

Բէղա

Պազարա վիլայէթի ճէլիլէսի տախիլինտէ Հայ գազասընա թէմտիտ վէ ինշասը մուգթէզայի իրատէի սէնիյէի ճէնապը պատիշահիլէրի օլան թէլկրաֆ խաթթը իչուն միւպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն 640 քիլոկրամ 1½ միլիմէթրօլուգ պրօնզ սիլիսօ թէլլէրէ 470 ատէտ ախշապ թիրէք Սիմէնս իզօլաթօրը վէ 50 ատէտ թանսէօր միւնագասաեա վաղ օլունմուշ օլտուղունտան վէ հէնըզ հալը րումինին 22ինճի չարշէնպինէ կիւնի ինհալէյի էվվէլիյէսի վէ ֆէրտասը կիւնիտէ 100տէ 5 թէնզիլաթ գապուլը իլէ միւնագասաեա տէվամ օլունարագ սաաթ 10տա ինհալէյի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղունտան էչեար մէզքիւրէնի իթթայա թալիպ օլանլարըն ճումա վէ բազարտան մաատա պէհէր կիւն Թէլէկրաֆ վէ Բոսթա նէզարէթի իտարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

4 թէմմուզ 1308 105

ՀՐԴԵՀԻ ու ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ եւ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695 969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԸՆԿԵՐՆԱՅ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4 0 6 9 0
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամեն կարգի վստահաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական նպաստաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաւոր փիրմէ ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ծախքերն համար մինչև ցարդ տուած գումարն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց,

---

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Քէօբրիւլիւ մէվգըինտէ պուլունան վէ հասսը էլ իճաալ պուլունտուրուլաճագ օլան ասաքիրը շահանէ վէ հայվանաթը միրի իտարէլէրի իչուն իչմէ չէհրը Թէմմուզը րումի իպթիտասընտան իթիպարէն 1 սէնէ միւտտէթլէ գօնթրաթօսա րապթը լազըմ կէլէն Էրզագ վէ մահրուգաթ վէ սայիրէնին պուրաճա իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 33 2—3

Էրզինճանտա պուլունան ասաքիրը շահանէ իչուն մահալլինճէ մէվգըի միւնագասաեա վազ օլունան բիրինճին պէհէր գըյյէսի ճէտուտի 100 բարաեա Թալիպի ձօհտէսինտէ օլուպ Թէնզիլը Փիյաթ իլէ պուրաճա իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 34 2—3

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէ և Պաթում միջև կանոնաւոր ուղևորութիւն

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Աւռինի որ յուլիս 20ին Մարսիլիայէն և յուլիս 26ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անտրիւլ որ պիտի մեկնի յուլիս 20ին

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղևորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ոլլոյն և ապրանքաց փոխադրութեան

Նաւուղղէի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
Մահմուտ Միթէ Փրանսէզ

5

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոյ շոգենաւք երկու անգամ կը բանին Լիվէրբուլի և Ամերիկայի միջև

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնո
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Օրանիա	7268	Մարաթօն	2403
Պավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Պալմիրա	2144
Ալէբբօ	3,48	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մարօքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

«Թրինիտատ» շոգենաւը, Նաւապետ Վիլման, Լիվէրբուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի օգոստոս 4։

«Քէտար» շոգենաւը, Նաւապետ Քինկ, աստ հասաւ և ի մօտոյ պիտի մեկնի դէպ ի Լիվէրբուլ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ԺՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալթքըսիտաուր խան, Թիւ 11
17 Ղալաթիա

OREZZA

Հանգային ջուր երկաթախառն բթուածով, ամենեն հաւաստի երկաթի եւ ասիտ կառպոնիքի մասին։

ԱՅՍ ՋՈՒՐ ՄՐՑԱԿԻՑ ՉՈՒՆԻ
ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԱՒԵՐՈՒ—ՏԵՆԴԵՐՈՒ—ՔԼՈՐՈՋԻ—ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆՑ
ԵՒ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԵՆԷ

ՑԱՌԱՋ ԵԿԱԾ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԲՈՒԺՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս—Շքադրամ 1885ի Անվէրսայի, 1884ի Թուրէնի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուռնի և Պրուքսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիէննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է:—Շատ բժիշկներ կը յանձնարարեն երբ գաղղիական ջերմախտական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը դադրէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ երբ ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելծի ջրոյ և խաշուէի հետ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ 2218

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Բերուի քօքայով չինուած ՄԱՌԵԱՆԻ ԳԻՆԻՆ պնդացուցիչ և գրգռիչ դեղերուն ամենէն ազդուն է, գերընտիր վերանորոգիչ մարսողութեան և շնչառութեան գործարանաց, ձգտող ձայնական լարերու։ Քինքինայէն նախամեծար է որուն ջերմացուցիչ յատկութիւնները չունի, անարիւնութեան դէմ գործածուող դեղերուն մէջ ամենէն գերազանցն է։ Իւր քաղցր համով ընդունուած է իբր ադանդերի գինի և այսպէս, հաճոյալի ձեւոյ մը ներքեւ, ույժ և առողջութիւն կուտայ։ Ը՛ր բժշկէ երիկմարդոց ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ և ամենէ տկար անձանց կուտայ կորով և աշխոյժ։ ԹՈՄԱՌԵԱՆԻ, քօքայի առաջին ծաւալիչը, Պուլվառ հոսման, 41, Բարիզ։ Թուրքիոյ բոլոր դեղարաններու և դեղագործական մթերանոցներու մէջ կը գտնուի։

ԱՆՈՒՇԻ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԻ ՍՊԱՍՆԵՐ
ԱՆՈՒՇԻ ՍԿԱՀԱԿՆԵՐ, ԴԳԱԼՆԵՐ ՈՒ ՍԿՈՒՏԵՂՆԵՐ
ԴԵՂԱԿԵՐՏ ԵՒ ԶԱՐԴԱՐՈՒՆ

Վերոյգրեալ նիւթերն, արդիւնք տեղացի հայ արհեստաւորաց ճարտարարուեստին, արծաթազօծեալ են հարիւր տոկոս արծաթով ու նուրբ ճաշակաւ մը պատրաստուած և բուն իսկ արծաթեայ նմոյշներէն բնաւ տարբերութիւն չունին։ Փափաքողք կրնան դիմել ի Պոլիս Մեծ Շուկայ Վարագձը խան, վարի յարկ, Թիւ 2, Ցովսէփ Թօլեանի սենեակը։

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այսինքն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է գանահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմայէն վառ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը ստոյգ գիտուն ամէն։ Այս ֆիզիքական խանգարութիւնն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող Թունաւոր անտեսանելի նիւթոց միջոցաւ, որք Թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդ, և արեան Թունաւորումն. որոց առ անուանք ըլլալ լուսաւորուած է. ջերմ և տաբտսւ, Թոքուն ջերմ պարբերական ջերմ, ընդհատեալ ջերմ մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտ ապականեալ և Թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառնաբերեալ վայրերէ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակոտիկներէն ելած Թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն դուրս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անձնաւ է և օգտուն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Միհասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 22

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՏԻԱՑԱՆ

Կ. ՄԱՆՁԻԿԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՓԱՐԻԶ — 32, Օբէռայի ծառուղին, 32 — ՓԱՐԻԶ
ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՄԱԶԱՆԻՒԹԻԿ ՆԻՒԹՔ

ՏԻԱՑԱՆ

ՓՈՒՏՐԱ ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԱՐ

Ռուսական Օ տը Քօլոնեը	Ռեժանի անուշահոտութիւնք
Ա լա Բօ Տ'Էսբանեի ջուր	Սառա Պէռնար »
Ֆեռոտա անուշահոտութիւնք	Տիաֆան կաթ Իռիսի

Աճառք, Էքսթրէ, արդուզարդի ջուր, եայլն

Կը վաճառուի հռչակաւոր ամեն աղէկ վաճառատանց մէջ։

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն, եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօօյալ Վինտզորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգիլէ մազերու թափիլն այլն։ Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւոր օծանելեվաճառներու և դեղագործներու քով։

Վիէժինիի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս նես կը ծախուի Ռօօյալ Վինտզորի ծախուած տեղերը։

ՅԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻ

Ուղևոր. Անցք, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և Ընկ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօն.
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտէր	1700
Ապօլլօ	3500	Կիդանօ	2200	Բլուրիօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսթօ	3000	Կրօտնօ	2200	Բարդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Ռիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3200	Ռինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Ռօլլօ	3000
Պուֆֆալօ	3800	Հումպէր	1200	Ռոմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակս	5000	Ռօզարիօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ճէսօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Ժէլօ	2000	Սանտիակօ	3200
Գադօ	2000	Ժօլլինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գօլօ	2700	Ժօվին	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	2500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիդօ	2500	Լամա	1500	Թօլէտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	3900	Թօրքուաթօ	900
Տուրօ	4800	Մարթէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրագօ	2100	Մէլօ	2000	Վօլթուռնօ	5000
Էմպասս	2600	Մուրիլլօ	3100	Ցէնօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նիլօ	2000	Զէֆիր	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տէֆայնըս	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Հաճէօ	200
Ֆալքօն	800	Օպորտօ	4500	Զէրօ	140
Ֆլավիօ	700	Օտօ	2000	Մարքիթօ	120
Փքինկըն Մօնարք					3000
Բիրծիքն Մօնարք					8000
Լէշէն Մօնարք					8:00

Տօռօ շոգենաւը, Նաւապետ Բիքըրին, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է ամսոյս 12ին և 27ին աստ կ'սպասուի։

Ապրանքներու համար ամեն տեղեկութիւն ընծայող

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՏՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմթ
40 խան, Ղալաթիա

Պատասխանատու Ս ՇԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

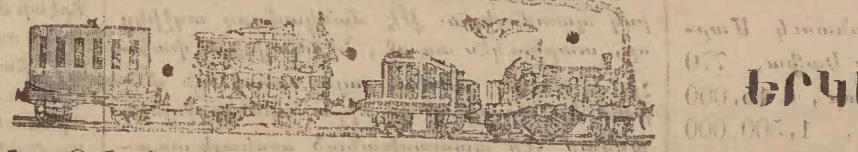

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1892, մինչև գնար տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒՌՉԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	10	62	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	52	54	56
	Առաւօտ													Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս ...	6 00	6 30		7 00	7 45	8 35	9 ...	9 30	10 ...	10 30	11 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ...	5 30	6 ...	6 30	7 ...	7 30	7 45
Գում-գաբու ...	6 09	6 41		7 09	7 55	8 45	9 9	9 39	10 9	10 39	11 9	11 42	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 39	5 9	5 39	6 09	6 39	7 09	7 46	7 54
Եէնի-գաբու ...	6 13	...		7 13	7 59	8 49	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 46	12 13	1 43	2 12	2 43	3 13	4 13	4 43	5 13	5 43	6 13	6 43	7 13	...	7 58
Տաւուտ փաշա ...	...	...		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա ...	6 19	...		7 18	8 05	8 55	9 18	9 49	10 18	10 49	11 19	11 52	12 19	1 49	2 17	2 49	3 19	4 19	4 49	5 19	5 48	6 19	6 49	7 19	7 58	8 04
Եէտի-գուլէ ...	6 23	6 53		7 21	8 10	8 59	9 20	9 53	10 20	10 53	11 23	12 03	12 22	1 53	2 20	2 51	3 23	4 23	4 53	5 23	5 50	6 23	6 52	7 23	...	8 07
Մագրիգիւղ ...	6 33	7 07	7 12	7 32	8 21	9 10	...	10 4	...	11 4	11 34	12 19	...	2 01	...	3 03	3 33	4 33	5 03	5 34	...	6 34	...	7 34	8 09	...
Այ Ստեֆանօ ...	...	...	7 26	7 41	8 30	9 19	...	10 13	...	11 13	11 44	...	...	2 13	...	...	3 47	...	...	5 43	...	6 43	...	7 44	8 18	...
Քիւչիւք Չէք. ...	...	...	7 36	...	...	...	...	...	...	...	11 53	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 53	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՌՉԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	51	53	55	61	57
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք. ...	...	...	6 48	...	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...
Այ Ստեֆանօ ...	6 ...	...	6 57	...	8 06	8 36	...	9 30	...	10 30	11 25	...	12 57	...	...	2 30	...	4 ...	...	...	...	6 ...	...	7	7 22	...
Մագրիգիւղ ...	6 0	6 40	7 07	7 31	8 20	8 46	...	9 40	...	10 40	11 40	12 41	1 10	...	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 10	...	6 10	...	7 12	7 44	...
Եէտի-գուլէ ...	6 22	6 52	7 20	7 42	8 32	8 58	9 25	9 52	10 25	10 52	11 5	12 52	1 22	1 52	2 25	2 52	3 22	4 22	4 52	5 22	5 55	6 22	6 57	7 35	8 07	8 30
Սամաթիա ...	6 26	6 56	7 24	7 46	8 36	9 0	9 28	9 56	10 28	10 56	11 58	12 56	1 26	1 56	2 28	2 56	3 26	4 26	4 56	5 26	5 58	6 26	7 ...	7 38	...	...
Տաւուտ փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու ...	6 32	7 02	7 30	7 52	8 42	9 07	9 34	10 02	10 34	11 02	12 01	1 02	1 3	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 02	5 32	6 04	6 32	7 06	7 43	...	...
Գում-գաբու ...	6 39	7 08	7 34	7 56	8 46	9 10	9 38	10 08	10 38	11 08	12 08	1 08	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 08	5 38	6 08	6 33	7 10	7 53	8 23	8 39
Կ. Պոլիս ...	6 47	7 16	7 42	8 04	8 54	9 18	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	5 46	6 16	6 46	7 18	8 01	8 32	8 47

Բոլոր ծրարները անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարը Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռու կայարանաց միջև գացող կառախմբոց մէջ միայն ընդունուին.
1

Լ'ԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բօնմ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՑԹԱԼ, Բաղին երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆռանսայի Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթերրանէ» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԷՌ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյ Մոնթանեի և Էբինեքի ածխահանաց ընկերութեան.
Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի՝ Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան.

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկեր և Ընկ. դրամատարց տունէն.
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սենի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆռանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն.
Հ. ՄԻՐԱԲՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւբարի և Ընկ. դրամատարց տունէն.
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լևանտի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ.
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատարց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆռանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային.

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պառօն Ժ. ՍԸՌԻԶ, Նախկին ելմտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Պ. Պ. ԱԼՊԷՐ ՖՈՌ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

33

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեղք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2